

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วม
ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

**The Relationship between School Administration and the Effectiveness of Inclusive
Learning Performance in Pilot Inclusive Learning Schools
Prachuapkhirikhan Province**

ปัทมา บัวมี
Pattama Buamee

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

**Master of Education Thesis in Educational Administration
Phetchaburi Rajabhat University**

2554

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัย นางสาวปัทมา บัวมี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พ.ศ. 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม 2) ศึกษาประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมกับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนเด็กพิเศษ จำนวน 225 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อมและด้านนักเรียนอยู่ในอันดับต่ำสุด

2. ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนรู้สภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุดอยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการได้รับบริการตามกฎกระทรวงและด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ระยะยาวอยู่ในอันดับต่ำสุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมกับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในอันดับสูงมากและมีทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านเครื่องมือมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมอยู่ในอันดับสูงสุด และด้านนักเรียนมีความสัมพันธ์อยู่ในอันดับต่ำสุด

จากผลการวิจัย การบริหารสถานศึกษาด้านเครื่องมือมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์อยู่อันดับสูงสุด ดังนั้นสถานศึกษาต้องเร่งปรับปรุงด้านเครื่องมือให้มากขึ้น และควรเร่งพัฒนาด้านนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้การจัดการเรียนร่วมของสถานศึกษามีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

Thesis Title : The Relationship between School Administration and the Effectiveness of Inclusive Learning Performance in Polot Inclusive Learning Schools, Prachuapkhirikhan Province.

Researcher : Miss. Pattama Buamee **Major** : Educational Administration. Year : 2011

Abstract

The aim of this research was to study : 1) school administration , 2) the effectiveness inclusive learning performance , and 3) the relationship between school administration and the effectiveness of inclusive learning performance in Prachuapkhirikhan province. 225 samples were used in this research consisted of school administrators, special child teacher. The research instrument used for data collection was questionnaire. Data were analyzed through mean, standard deviation, and Pearson' s product moment correlation coefficient.

The results of this research were as follows :

1. The school administration of pilot inclusive learning schools in Prachuapkhirikhan province, as a whole is at a high level . Considering in each aspect, learning activities aspect is at the highest level, followed by environmental aspect, and the student aspect is at the lowest level.

2. The effectiveness of inclusive learning performance in Prachuapkhirikhan province, as a whole is at a high level. Considering in each aspect, environmental learning aspect is at the highest level, followed by government subsidizing aspect, and the long term success aspect is at the lowest level.

3. The relationship between the school administration of pilot inclusive learning schools and the effectiveness of inclusive learning performance in Prachuapkhirikhan, as a whole and all aspects are highly positive at the .01 level of significance; as well as , the instrument aspect is at the highest level, and the student aspect is at the lowest level.

Based on the research results: provide since the school administration on the instrument aspect is related to the effectiveness inclusive learning performance in Prachuapkhirikhan province at the highest level, the schools have to improve in highly on the instrument aspect, as well as, develop the student aspect for increasing the effectiveness inclusive learning performance in schools.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์สุเทพ ลิ้มอรุณ ประธานกรรมการที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งให้ความสนใจใส่ให้คำปรึกษา พร้อมข้อเสนอแนะและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดีมาตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์นิภา เพชรสม กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นกรรมการร่วมในการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ช่วยแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยนครพนม คุณวัฒนาภรณ์ วงศ์ประเสริฐ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คุณสุรินทร์ บุญทรัพย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองกระทุ่ม และคุณวรเกียรติ เครือประดับ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ที่ได้กรุณาสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข แบบสอบถาม ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นสิ่งบูชาพระคุณบิดา มารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนชี้แนวทางอันเป็นประโยชน์ ตลอดจนประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยมาตลอด

ปัทมา บัวมี

พฤษภาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพ.....	(10)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของงานวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วม.....	42
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
เครื่องมือในการวิจัย.....	67
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ (ต่อ)	
4 ผลของการวิจัย.....	72
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	92
สรุปผลการวิจัย.....	92
การอภิปรายผล.....	96
ข้อเสนอแนะ.....	98
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก.....	104
ภาคผนวก ก.....	105
ภาคผนวก ข.....	112
ประวัติผู้วิจัย.....	121

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูผู้สอนเด็กพิเศษ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	66
4.1 ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	73
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมและรายด้าน	75
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านนักเรียน.....	76
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านสิ่งแวดล้อม.....	77
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน.....	79
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านเครื่องมือ.....	81
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านเครื่องมือ โดยรวมและรายด้าน....	83
4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำหนดในแผนการจัดการ ศึกษาเฉพาะบุคคล.....	84
4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านการเรียนรู้สภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด.....	85
4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านการได้รับการบริการตามกฎหมาย.....	86
4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ระยะยาว.....	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านระบบส่งต่อ.....	88
4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านความพึงพอใจและความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง.....	89
4.14 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมกับ ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบ คีรีขันธ์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน.....	90

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ในระบบการจัดการศึกษาแต่เดิมจะจัดรูปแบบเดียว คือ การศึกษาปกติทั่วไป (Regular Education) ซึ่งไม่ได้มีการคำนึงถึงเด็กพิการหรือเด็กที่ไม่มีความสามารถเรียนรู้ได้ในระบบปกติทั่วไป แต่ต่อมามีกลุ่มเด็กพิการที่นักการศึกษาเห็นว่าสามารถให้การศึกษา จึงได้จัดเป็นโรงเรียนพิเศษ เฉพาะความพิการให้กับกลุ่มเด็กพิการเหล่านั้น จึงได้กำหนดการศึกษาพิเศษ (Special Education) ขึ้น เมื่อจัดการศึกษาพิเศษให้เป็นระยะเวลาหนึ่ง มีกลุ่มนักการศึกษาพิจารณาเห็นว่า เด็กพิการกลุ่มหนึ่งสามารถพัฒนาได้มากขึ้น จึงได้มีการทดลองให้เด็กพิการเข้าไปเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป และเกิดวิธีการจัดการศึกษา เรียกว่า การเรียนร่วม (Integrated Education หรือ Mainstreaming) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 1)

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้การยอมรับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม (Inclusive) ซึ่งที่ประชุมองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ที่ประเทศสเปน ค.ศ. 1995 ได้ประกาศให้ทุกประเทศ จัดการศึกษาแบบเรียนร่วม และจากผลการวิจัย พบว่า ครูมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนร่วม ให้เกิดประสิทธิผลดี ครูจะต้องมีความสามารถในการจัดกิจกรรม เพื่อสนองตอบความต้องการของเด็กแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ทำให้เด็กอยู่ในชั้นเรียนร่วมได้อย่างมีความสุข ได้รับการพัฒนาด้วยกระบวนการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบและใช้การประเมินผลการพัฒนาเฉพาะบุคคลโดยไม่นำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกัน และจะต้อง นำผู้ปกครอง และบุคลากรในแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยในขณะ เดียวกัน นักเรียนในชั้นเรียนเดียวกันจะได้เรียนรู้กันและกัน ในด้านความต้องการความสามารถทางศักยภาพก่อให้เกิดความเข้าใจ เห็นใจและช่วยเหลือ (บังอร ต้นปาน, 2546 : 3)

ในการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษานับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะนำองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมาย โดยแสดงบทบาทในการเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มองเห็นจุดเด่น จุดด้อยขององค์กร สามารถหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยที่ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีบทบาทในการเป็นผู้นำในการบริหารสถานศึกษา โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมกันทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญและบทบาทของผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ สร้างจิตสำนึก

ในด้านทิศทางและเป้าหมาย มีความคาดหวังในครูและบุคลากร โดยเฉพาะผู้เรียนให้ความสำคัญในการปรับปรุงการเรียนการสอน ติดตามดูแลการปฏิบัติงาน และจงใจครูและบุคลากรให้พยายามทำให้ดีที่สุดตามแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 8)

การเสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้สามารถคิดเป็น ทำเป็น มีทักษะในการจัดการ มีคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม รักการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องจึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเร็วที่สุด หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษารั้งนี้อยู่ที่การปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องมีการดำเนินการหลายอย่าง ไปพร้อมๆ กัน ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับวัยและศักยภาพ การจัดกระบวนการเรียนการสอนจะต้องมีความหลากหลาย เน้นการปฏิบัติ การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีการฝึกกระบวนการคิดและยังต้องผสมผสานการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ด้วย อีกทั้งจะต้องมีการปรับปรุงวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อสะท้อนกระบวนการเรียนรู้แนวใหม่ และจะต้องมีการส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้อย่างแพร่หลาย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่กว้างขวางกว่าการเรียนเฉพาะ ในชั้นเรียน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้ (รุ่ง แก้วแดง, 2543 : 1)

1. กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง
2. จัดทำข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียนอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน
3. พัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ
4. คัดกรองนักเรียนที่มีความบกพร่องที่ต้องการการศึกษาพิเศษในโรงเรียน
5. จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลให้แก่นักเรียนที่มีความบกพร่องที่ต้องการการศึกษาพิเศษ
6. จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่มีความบกพร่องที่ต้องการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
7. ปรับสภาพแวดล้อม บรรยากาศ จัดหรือส่งเสริมให้นักเรียนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามความต้องการตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล
8. วิจัยและและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ นักเรียนที่มีความบกพร่องที่ต้องการการศึกษาพิเศษในโรงเรียน
9. นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

10. สร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน
โครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจะต้องมีการปรับเปลี่ยนทั้งหลักสูตร วิธีการผลิตครูแนวใหม่ จะต้องมีการรณรงค์เพื่อพัฒนาครูประจำการ ให้มีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปได้อย่างแท้จริง ในการนี้เนื่องจากการระดมความคิดเห็นของครูจะมีมากขึ้นจึงจำเป็นต้องยกมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง มีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ซึ่งจะเป็นมาตรการในการควบคุมคุณภาพของครู และจะเป็นพื้นฐานในการกำหนดวิทยฐานะ เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนให้สมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดการศึกษาสำหรับคนพิการหรือการจัดการศึกษาพิเศษในปัจจุบัน รัฐบาลได้มุ่งเน้นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมทุกพื้นที่ บนพื้นฐานของสิทธิความเท่าเทียมกันความเสมอภาคทางการศึกษาของเด็กและเยาวชนของชาติ ซึ่งบุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้จำเป็นต้องเสียสละทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา เพื่อจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการให้มีคุณภาพ ต้องมุ่งมั่นสร้างระบบคุณภาพในโรงเรียนเพื่อผลิตผลทางการศึกษา ให้เป็นที่ยอมรับ สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและสังคม ซึ่งคนพิการเป็นทรัพยากรบุคคลหากได้รับการศึกษาและส่งเสริมอย่างถูกต้องตั้งแต่ยังเด็กย่อมมีความรู้ ความสามารถมีศักยภาพที่จะประกอบอาชีพ สามารถพึ่งตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เช่น คนปกติโดยทั่วไป

ปัจจุบันโรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทั้งหมดจำนวน 32 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์เขต 1 จำนวน 17 โรงเรียน และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 2 จำนวน 15 โรงเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีเทคนิค วิธีการบริหารจัดการโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นหลักในการจัดการเรียนร่วม ประกอบด้วย นักเรียน (S - Students) สภาพแวดล้อม (E - Environment) กิจกรรมการเรียนการสอน (A - Activities) และเครื่องมือ (T - Tools)

ในฐานะที่ผู้วิจัย เป็นผู้รับผิดชอบงานด้านโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม มีโอกาส ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ออกนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมรวมถึงการเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ แก่ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้ที่มีความสนใจในด้านการศึกษาพิเศษ พบว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอน เป็นผู้มีความสำคัญในการจัดการเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จได้ อีกทั้งยัง พบว่า มีหลายโรงเรียนที่ยังประสบ

ปัญหาอุปสรรค ในการจัดการเรียนร่วมหลายด้าน ทั้งในด้านผู้บริหารที่ยังขาดการบริหารจัดการที่ดี ด้านครูผู้สอนที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษรวมถึงตัวผู้ปกครองเอง ที่ยังขาดการดูแลเอาใจใส่กับเด็กพิเศษ จึงทำให้การจัดการเรียนร่วมยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเป็นประโยชน์ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษได้ปรับปรุงพัฒนางานในหน้าที่ของตนให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมกับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความสัมพันธ์ทางบวก

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนเด็กพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 32 โรงเรียน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น จำนวน 512 คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 45 คน
- 2) ครูผู้สอนเด็กพิเศษ จำนวน 467 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 225 ราย ได้จากการคำนวณจากสูตร Taro Yamane (1967)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น คือ การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) แบ่งออกเป็น 4 ประการ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 2)

1. นักเรียน (S - Student)
2. สภาพแวดล้อม (E - Environment)
3. กิจกรรมการเรียนการสอน (A - Activities)
4. เครื่องมือ (T - Tools)

2.2 ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามแนวคิดด้านการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ ซึ่ง แบ่งออกเป็น 6 ประการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 175)

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
2. การเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด
3. การได้รับบริการตามกฎกระทรวง
4. การบรรลุวัตถุประสงค์ระยะยาว
5. ระบบการส่งต่อ
6. ความพึงพอใจและความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม หมายถึง การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบการจัดการเรียนร่วมของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ประกอบด้วยนักเรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอนและเครื่องมือ

1.1 นักเรียน (S - Student) หมายถึง เด็กพิเศษที่มีความบกพร่องและเด็กปกติที่เรียนร่วมกันในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้รับการเตรียมความพร้อมให้ได้มีโอกาสได้เรียนร่วมกับเด็กปกติทั่วไปในโรงเรียนโดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ ให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของตนเองและอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข

1.2 สภาพแวดล้อม (E - Environment) หมายถึง สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมทั้งภายในและนอกโรงเรียน

1.3 กิจกรรมการเรียนการสอน (A - Activities) หมายถึง การบริหารจัดการหลักสูตรซึ่งรวมถึงการใช้ การปรับและพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล กระบวนการเรียนการสอน การตรวจสอบทางการศึกษา การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล การจัดการเรียนการสอน การ วัดการประเมินผล การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน การประกันคุณภาพการรับเด็กพิเศษเข้าเรียน การจัดการเรียนและการบริหารชั้นเรียน

1.4 เครื่องมือ (T -Tool) หมายถึง นโยบาย งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีที่ช่วยเหลือเด็กพิเศษในการสื่อสาร การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงอาคารสถานที่ สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

2. ประสิทธิภาพการจัดเรียนร่วม หมายถึง ผลลัพธ์จากกระบวนการการจัดเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีผลสัมฤทธิ์ทั้งด้านวิชาการและไม่ใช่วิชาการที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย การบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด การได้รับการตามกฎกระทรวง การบรรลุวัตถุประสงค์ระยะยาว ระบบการส่งต่อ และความพึงพอใจและความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 6 ประการ ดังนี้

2.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หมายถึง การที่เด็กพิเศษสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

2.2 การเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด หมายถึง การที่เด็กพิการสามารถ เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด ซึ่งโดยทั่วไป คือ จัดเข้าเรียนร่วม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละคน

2.3 การได้รับบริการตามกฎหมายกระทรวง หมายถึง การที่เด็กพิการได้รับบริการตามกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2545 ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามที่กำหนดไว้ในแผน การจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

2.4 การบรรลุวัตถุประสงค์ระยะยาว หมายถึง การที่เด็กพิเศษได้รับการเตรียมความพร้อมให้มีความรู้ความสามารถเพียงพอต่อการเรียนต่อ หรือการมีงานทำ

2.5 ระบบการส่งต่อ หมายถึง การที่นักเรียนสามารถเข้าเรียนทั้งระหว่างห้องเรียน ระหว่างชั้นเรียน ระหว่างสถานศึกษาและระดับการศึกษา รวมทั้งได้รับการเตรียมด้านคุณภาพชีวิต การพึ่งตนเองได้ และดำรงชีวิตอิสระในสังคม

2.6 ความพึงพอใจและความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจในการ พัฒนาเด็กพิเศษ และการดำเนินงานจัดการเรียนร่วม ของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูการศึกษาพิเศษ พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง

3. โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม หมายถึง สถานศึกษาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนด้านการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ ในรูปแบบการจัดการเรียนร่วม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 32 โรงเรียน

4. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการ โรงเรียนที่บริหารงานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

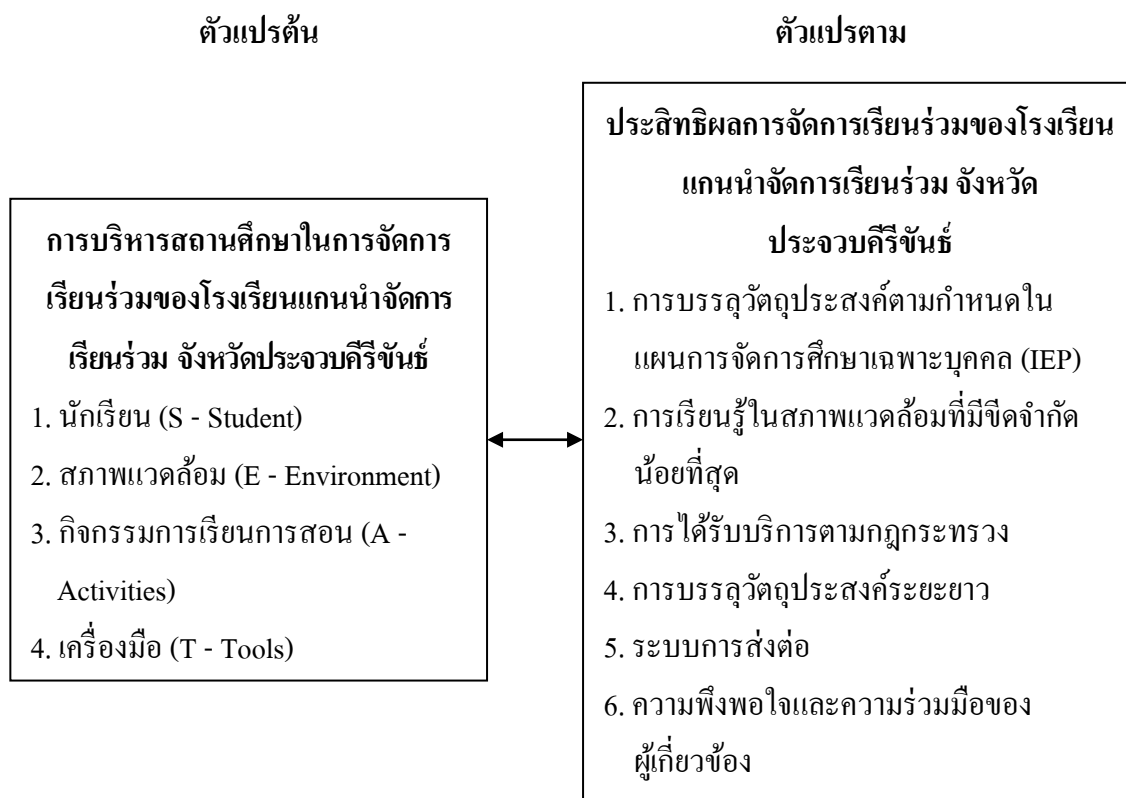
5. ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนเด็กพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์

6. เด็กพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องที่เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมแบ่งออกเป็น 9 ประเภท คือ 1) เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น 2) เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4) เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย 5) เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 6) เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 7) เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ 8) เด็กออทิสติกและ 9) เด็กพิการซ้ำซ้อน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งได้กำหนดกรอบและแนวความคิดในการวิจัย จากแนวคิดทฤษฎีการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้โครงสร้างซีทของกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 2 - 12) และประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามแนวคิดด้านการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 175) ไว้ดังนี้

แผนภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมได้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อใช้ในการปรับปรุงการบริหารจัดการเรียนร่วมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน ตลอดจนการกำหนดนโยบายร่วมกันและพัฒนากิจการจัดการเรียนร่วมให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กพิเศษ เพื่อให้ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกิดผลดียิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษานี้เป็นการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ ข้อเขียน ทฤษฎี เอกสาร ตำรา ผลงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบในการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยกำหนดสาระสำคัญอันประกอบด้วยการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม
  - 1.1 การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 1.2 การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โครงสร้างชีวิต
2. ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วม
  - 2.1 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล
  - 2.2 ประสิทธิผลในการจัดการศึกษา
  - 2.3 ประสิทธิผลในการจัดการเรียนร่วม
3. การจัดการเรียนร่วม
  - 3.1 ปรัชญาพื้นฐานการจัดการเรียนร่วม
  - 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม
  - 3.3 ความหมายของการเรียนร่วม
  - 3.4 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

“การบริหารการศึกษา” หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุม สิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้ บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ (ภาวิดา ชาราศรีสุทธิ, 2542: 6)

วนิดา การขยัน (2540 : 9 - 10) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา โดยกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาเพื่อให้เยาวชนได้รับการบริการทางการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

รุ่งนภา บุญกลาง (2540 : 12) ให้ความหมายว่าเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่ตั้งไว้ โดยมีผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในฐานะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการจัดการศึกษา อันเป็นพื้นฐานสำคัญ

กล่าวโดยสรุป การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหาร โรงเรียนและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาร่วมกันดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนทุกอย่าง ภายใต้เงื่อนไขการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ขอบข่ายงานการบริหารสถานศึกษา

ในการบริหารสถานศึกษา มีงานที่เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารอยู่หลายประการที่จะทำให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งนักการศึกษา นักวิชาการ นักบริหารและหน่วยงานทางการศึกษาได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานไว้ดังนี้

นิยม กรั่มใจ (2545 : 24 - 25) ได้กล่าวถึง การแบ่งงานในการบริหาร โรงเรียนของ แคมเบลล์ ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 6 ประการ คือ

1. งานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (School Community Relationships)
2. งานด้านหลักสูตรและการสอน (Curriculum and Instruction)
3. งานบริหารกิจการนักเรียน (Pupil Personnel)

4. งานบริหารบุคลากร (Staff Personnel)

5. งานด้านอาคารสถานที่ (Physical Facilities)

6. งานด้านงบประมาณและธุรกิจ (Finance and Business Management)

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 3 - 10) ได้กำหนดงานที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุประสิทธิผลและสนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดมาตรฐานโรงเรียน มัธยมศึกษา ตามขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนไว้ 7 งาน ดังนี้

1. งานบริหารทั่วไป มีขอบข่ายงาน คือ การวางแผนการปฏิบัติการของโรงเรียน การจัดการองค์การ การจัดระบบสารสนเทศ การบริหารงานบุคคล การสื่อสารคมนาคม การบริหารการเงินการประเมินผลงาน การบริหารทั่วไป

2. งานธุรการ มีขอบข่ายงานคือ การวางแผนงานธุรการ การบริหาร งานธุรการ การบริหาร งานสารบรรณ การบริหารการเงินและการบัญชี การบริหารงานพัสดุ การบริหารงานทะเบียนและสถิติข้าราชการครูและลูกจ้าง การประเมินผลงานธุรการ

3. งานวิชาการ มีขอบข่ายงาน คือ การบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน การประเมินผลการจัดการงานวิชาการ

4. งานปกครองนักเรียน มีขอบข่ายงาน คือ การบริหารงานปกครองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การประเมินผลงานปกครอง

5. งานบริการ มีขอบข่ายงาน คือ การวางแผนงานบริการ การบริหารงานบริการ การจัดการบริการด้านสาธารณูปโภค การจัดการบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ การจัดการบริการโภชนาการ การจัดการบริการสุขภาพอนามัย การจัดการบริการห้องสมุด การจัดการบริการโสตทัศนูปกรณ์ การจัดการบริการแนะแนว การจัดการกิจกรรมสหกรณ์ ในโรงเรียน การประเมินผลงานบริการ

6. งานโรงเรียนกับชุมชนมีขอบข่ายงาน คือ การวางแผนงาน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน การให้บริการชุมชน การมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชน การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน การประเมินผลงาน สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน

7. งานอาคารสถานที่ มีขอบข่ายงาน คือ การบริหารบริเวณโรงเรียน การบริหารอาคาร การบริหารห้องเรียน การบริหารห้องพิเศษ การบริหารห้องบริการ การบริหารอาคาร โรงฝึกงาน การบริหารอาคารโรงอาหาร การบริหารอาคารหอประชุม การบริหารอาคารห้องน้ำห้องส้วม การบริหาร อาคารพลศึกษา

สมเด็จพระสังฆราช (2542 : 459) ได้สรุปงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการไว้ 6 ด้าน คือ 1) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานทุกอย่างของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับกาพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้งานวิชาการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ 2) การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน เพื่อให้บุคคลปฏิบัติงานในโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ 3) การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานกับนักเรียนที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดกิจกรรม การจัดสวัสดิการให้แก่ นักเรียน 4) การบริหารงานธุรการและการเงิน หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการของโรงเรียน อันได้แก่ งานสารบรรณ งานพัสดุครุภัณฑ์ และงานการเงิน 5) การบริหารงานอาคารสถานที่ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การควบคุมดูแล การจัดบริการและสิ่งแวดลอมของ โรงเรียนให้สวยงาม ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และมีผลต่อพัฒนาการด้านร่างกาย และจิตใจ 6) การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือ การช่วยเหลือ การประสานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมุ่งการสร้างสรรค์ และก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ต่อการดำเนินการของโรงเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545 : 3 - 4) ได้จำแนกขอบข่ายของการบริหารงานโรงเรียนเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานธุรการและการเงิน
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารงานอาคารสถานที่
5. การบริหารงานกิจการนักเรียน
6. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 5) กำหนดภารกิจงานของโรงเรียนประถมศึกษา มีขอบข่ายครอบคลุมใน 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงิน และพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากการพิจารณาลักษณะและขอบข่ายของงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาจำต้อง ดำเนินการแล้วพอสรุปงานการบริหารสถานศึกษาได้เป็น 6 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานอาคารสถานที่ และการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงภารกิจที่ตนเองจะต้องปฏิบัติ และจะต้องบริหารงานให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ตลอด

ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงนโยบายของรัฐ สำหรับงานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาตินั้น ได้กำหนดงานในหน้าที่ไว้ 6 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานอาคารสถานที่ และการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการบริหารงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งแต่ละงานมีเนื้อหาและขอบข่ายงาน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการนับเป็นงานหลักที่มีความสำคัญมากที่สุด ในการบริหารสถานศึกษาเพราะสถานศึกษาต้องรับผิดชอบในการพัฒนาเด็กนักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีทัศนคติ ตลอดจนค่านิยมต่าง ๆ ให้เป็นไปในแนวที่สังคมต้องการ

1.1 หลักการแนวคิดในการบริหารงานวิชาการ

1) การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องการ ใ้บุคคลหลายฝ่ายร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เจริญงอกงามในทุกด้านเพื่อเติบโตขึ้นจะได้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

2) การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ

3) งานวิชาการใน โรงเรียนประถมศึกษา เป็นกระบวนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามหลักสูตร

1.2 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ ได้มีผู้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

ประชุม ผงผ่าน (2541 : 10) ได้ให้ความหมาย การบริหารงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน การกำหนดนโยบาย การวางแผนและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2542 : 2) ได้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การบริหารวิชาการหมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ที่จะนำทรัพยากรในการบริหารมาประกอบการ ตามกระบวนการบริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

2. การบริหารวิชาการหมายถึง การที่ผู้บริหารใช้อำนาจที่มีอยู่ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

3. การบริหารวิชาการ หมายถึง ศิลปะในการดำเนินกิจกรรมพัฒนา หรือปรับปรุง การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

กมล ภูประเสริฐ (2544 : 6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

1.3 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

สมเดช สีแสง (2542 : 16) การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจของการบริหารงานโรงเรียนที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ส่วนงานอื่น ๆ มีความสำคัญในลักษณะที่เป็นงานสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาสำหรับผู้มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารได้สนับสนุน ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรทุกระดับที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถศึกษาหรือตรวจสอบได้จาก

- 1) โรงเรียนมีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการชัดเจน
- 2) ผู้บริหารโรงเรียนเกิดแนวคิดในการพัฒนางาน
- 3) ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูตระหนักและร่วมมือพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนอย่างจริงจัง
- 4) ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

กมล ภูประเสริฐ (2544 : 9 - 16) กล่าวถึง ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ มีดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1.1 การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศที่ได้กำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้โดยการจัดเป็นกลุ่ม ๆ ไว้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

1.2 การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร สภาพการดำรงชีวิตและปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นโดยตรง แต่เนื่องจากมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางจะเขียนไว้ครอบคลุมค่อนข้างมาก ถ้าสถานศึกษาเห็นว่ามาตรฐานการเรียนรู้มีอยู่แล้ว ก็อาจกำหนดเฉพาะสาระการเรียนรู้เฉพาะท้องถิ่นที่จำแนกตามช่วงชั้น

1.3 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการนำผลงานในข้อ 1.1 และข้อ 1.2 มาจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้เป็นรายปี กำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสม สำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จะต้องกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้เป็นรายภาค และกำหนดหน่วยกิต ให้เหมาะสม

1.4 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องนำเอกสารสาระการเรียนรู้ตามข้อ 1.3 ที่เกี่ยวเนื่องกันมาบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ เพื่อสะดวกแก่การจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และเวลาเรียน ซึ่งเมื่อรวมทุกหน่วยเข้าด้วยกันจะสมบูรณ์ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นรายภาคหรือรายปี แต่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ต้องทำเป็นรายวิชา นอกจากนั้นยังต้องดำเนินงานอื่น ๆ ตามที่กำหนดด้วย

2. การบริหารการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

2.1 การรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 การกำหนด การเตรียมการ และการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์เครื่องใช้ ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน

2.3 การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ หรือรายวิชา ตามแนวคิดในปัจจุบันต้องการให้มีการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

2.4 การจัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรสถานศึกษา จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะของการบูรณาการอยู่แล้ว ฉะนั้นผู้สอนแต่ละคนสามารถนำเอาผลงานจากข้อ 2.1 - 2.3 มาใช้ในการจัดทำแผนการสอนเชิงบูรณาการได้โดยตรง ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จัดทำแผนการสอนเป็นรายวิชา

2.5 การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามแผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการเยี่ยมชั้นเรียน หรือการประชุมปรึกษาหารือกันเป็นระยะ

2.6 การร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน โดยการนิเทศภายใน การพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมด้านสื่อการเรียนการสอน และการแสวงหา ความช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกสถานศึกษา

3. การบริหารการประเมินผลการเรียน ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

3.1 การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้หรือรายวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อการพิจารณาในการเตรียมการขั้นต่อไป ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงตัวบ่งชี้ที่กำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้ด้วย

3.2 การกำหนดวิธีการ และเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการเตรียมการในการสร้างเครื่องมือ และกำหนดวิธีการที่เป็นระบบ ในขั้นนี้ ควรกำหนดช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างดำเนินการสอน การประเมินปลายภาคเรียนและปลายปีด้วย เพื่อความสะดวกในการสังเกตการปฏิบัติงานของผู้เรียน และรวบรวมผลงานของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อแสดงถึงความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน

3.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการและเครื่องมือ ที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งการดูแลให้มีการบันทึกผลการเรียนการสอน การบันทึก การสังเกต และการรวบรวมผลงานของนักเรียนตามเวลาที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ

3.4 การจัดทำหลักฐานการศึกษาตามที่กระทรวง/กรม/หน่วยงาน ต้นสังกัดกำหนดไว้

3.5 การนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการประเมินที่ต้องการใช้ผลการประเมินเพื่อการพัฒนาไม่ใช่การตัดสินว่าได้ หรือตก ของผู้เรียนแต่อย่างใด

3.6 การกำหนดรูปแบบ ระยะเวลาการรายงานผลการเรียนรู้ ทั้งการรายงานผู้ปกครองระหว่างปี และการรายงานผลของสถานศึกษาช่วงปลายปีต่อสาธารณะและหน่วยงานต้นสังกัด

4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

4.1 การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่มีหลักการให้บุคลากรทุกคนร่วมกันรับผิดชอบในการนำสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษาด้วยกัน ทุกคนจึงต้องร่วมกันคิดร่วมกันทำ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพึ่งตนเองได้ ในทางวิชาการแต่ละคนเป็นผู้นิเทศและเป็นผู้รับการนิเทศตามความสามารถเฉพาะตัวในแต่ละด้าน

4.2 การกำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายใน วิธีการที่จะนำไปใช้ควรเป็นวิธีการที่มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน

4.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการนิเทศภายใน อย่างสม่ำเสมอ

4.4 การร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยถือเป็นปัญหาของสถานศึกษาโดย

ส่วนรวม

5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ได้แก่ การจัดให้มี การดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

5.1 การวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกันเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ ของบุคลากรในสถานศึกษา โดยรวบรวมอุปสรรคข้อขัดข้องจากการบริหารในทุก ๆ เรื่อง มาพิจารณาเพื่อหาข้อสรุปว่า ความรู้ความสามารถของบุคลากรด้านใดที่สถานศึกษาสามารถช่วยแก้ปัญหาได้เอง ด้านใดคิดว่า ต้องพึ่งพาจากบุคคลภายนอก

5.2 การกำหนดช่วงเวลาของการพัฒนาบุคลากรเป็นระยะ ๆ ซึ่งควรกระทำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษาให้มีรู้ความสามารถ ที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันได้ รวมทั้งการจัดส่งบุคลากรไปรับการอบรม ประชุม สัมมนาหรือปฏิบัติการที่หน่วยงาน ภายนอกเป็นผู้จัด

5.3 การควบคุมดูแลให้การดำเนินงานพัฒนาบุคลากรเป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้

6. การบริหารการวิจัยและพัฒนา ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

6.1 การทำความเข้าใจและส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนแต่ละคนควรทำการวิจัยในชั้นเรียนของตน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นการวิจัยเต็มรูปแบบดังที่นักวิจัย หรือนักศึกษาระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอกกระทำกัน

6.2 การร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาที่เป็นข้อขัดข้องร่วมกัน ในสถานศึกษา หรือเป็นประเด็นที่ควรพัฒนาร่วมกัน ในสถานศึกษาเพื่อการวิจัยในภาพรวมของสถานศึกษา

6.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมการดำเนินการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

7. การบริหาร โครงการทางวิชาการอื่น ๆ ความจริงแล้วงานทางวิชาการ ทุกงานสามารถจัดทำเป็นโครงการทางวิชาการได้ทั้งสิ้น เช่น โครงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โครงการบริหารการเรียนการสอน โครงการประเมินผลการเรียน ฯลฯ ในหัวข้อนี้จึงหมายความเฉพาะโครงการ ที่นอกเหนือจากงานที่กล่าวแล้วในข้อ 1 - 6 และข้อ 8 - 9 การบริหารโครงการทางวิชาการ ได้แก่ การจัดให้มี การดำเนินงานดังต่อไปนี้

7.1 การกำหนดหัวข้อเรื่องทางวิชาการที่เป็นการสนับสนุนงานหลัก ที่กล่าวในหัวข้ออื่น ๆ และที่คาดว่าจะเป็นเรื่องที่ส่งผลให้งานหลักนี้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

7.2 การกำหนดวิธีดำเนินการและระยะเวลาที่จะดำเนินการให้เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียน

7.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามที่กำหนดในข้อ 7.1 และข้อ 7.2

8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ ได้แก่ การจัดให้มี การดำเนินงานดังต่อไปนี้

8.1 การกำหนดข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการของงานบริหารทั้งหมดที่จะต้อง จัดเก็บร่วมกันตลอดภาคเรียนและปีการศึกษา ระบบข้อมูลและสารสนเทศจะเกี่ยวข้องกับการ บริหารงานวิชาการ ตั้งแต่ข้อ 1 - 7 และข้อ 9

8.2 การกำหนดเวลาในการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศตามช่วง การดำเนินงาน แต่ละงานให้เหมาะสม

8.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศให้ตรงกับสิ่งที่ กำหนด และช่วงเวลาตามข้อ 8.1 และข้อ 8.2

8.4 การนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ประกอบการดำเนินงานในข้ออื่น ๆ ใช้ ประกอบ การประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษาในข้อ 9 และใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ของ สถานศึกษาต่อไป

9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา ได้แก่ การจัดให้มี การดำเนินงานดังต่อไปนี้

9.1 การกำหนดหัวข้อประเมินผลงานจากงานที่กล่าวแล้วในข้อ 1 - 8 ข้างต้น โดย คำนี้ ถึงการประเมินก่อนการดำเนินงาน (ควรทำ) การประเมินระหว่างการทำงาน (ต้องทำ) และการประเมินผลหลังการทำงาน (ต้องทำ)

9.2 การกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมิน รวมทั้งการจัดเตรียมในเรื่อง ดังกล่าว และการกำหนดช่วงเวลา เพื่อให้สามารถประเมินระหว่างการทำงานได้

9.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการประเมินตามที่กำหนดในข้อ 9.1 และข้อ 9.2

9.4 การสรุปผลและเขียนรายงานประจำปี เพื่อรายงานต่อสาธารณะและต่อ หน่วยงานต้นสังกัด รายงานส่วนนี้จะนำไปรวมกับการประเมินผลงานด้านอื่น ๆ ของสถานศึกษา เป็นรายงานฉบับสมบูรณ์

สมเดช สีแสง (2542 : 16 - 17) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่สำคัญ ที่สุด จะเป็นผู้ ริเริ่มในการดำเนินงานวิชาการให้เป็นไปอย่างราบรื่น จึงควรมีบทบาทหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และวางแผนงานของโรงเรียน
2. จัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานวิชาการ
3. กำกับ ติดตาม และนิเทศงานวิชาการอย่างมีระบบ
4. จัดหาหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอ ตามสภาพของโรงเรียน

5. จัดให้ครู ผลิต จัดหา สื่อการเรียน และดูแลให้ครูนำไปใช้ประกอบการสอน
6. จัดให้มีมุมหนังสือ ห้องสมุดให้เหมาะสมตามสภาพของโรงเรียน รวมทั้งจัดห้องพิเศษต่าง ๆ
7. ให้โรงเรียนมีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามระเบียบ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน
8. ส่งเสริมและนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ที่เหมาะสม มาใช้ดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน
9. อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดสรรอุปกรณ์
10. ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานวิชาการทุกด้าน
11. จัดให้มีการประเมินผลงานวิชาการทุกระยะ เมื่อพบปัญหาจะได้ ดำเนินการแก้ไข

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการบริหารในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษา จัดขึ้น ซึ่งส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานได้ตามเจตนารมณ์ของการศึกษาให้มากที่สุด

2. การบริหารงานบุคลากร

การบริหารงานทุกประเภท จะบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นจะต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพในปริมาณที่เหมาะสมกับภาระงาน ฉะนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่หัวหน้าหน่วยงานจะต้องดูแลเอาใจใส่และช่วยให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ ความสามารถ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมีขวัญกำลังใจดี เพราะจะช่วยให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานได้บรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง (มนัส อัมไพพันธ์, 2541 : 20)

2.1 ความหมายการบริหารงานบุคลากร

การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากรในหน่วยงาน ในอันที่จะให้ได้บุคลากรปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนอัตรากำลัง การกำหนดค่าตอบแทน การสรรหาบรรจุ แต่งตั้ง การพัฒนาการสร้างขวัญและกำลังใจ การดำเนินการทางวินัย ตลอดจนการให้พ้นจากหน่วยงาน (สมเดช สีแสง, 2542 : 86)

การบริหารงานบุคคล ในปัจจุบันเรียกกันว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศิลปะและกลยุทธ์ ดำเนินการสรรหา คัดเลือก และบรรจุบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้ปฏิบัติงานในองค์กร พร้อมทั้งสนใจการพัฒนาธำรงรักษาให้สมาชิกที่ปฏิบัติงานในองค์กร เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีในการทำงาน

และยังรวมไปถึงการแสวงหาวิธีการที่ทำให้สมาชิกในองค์กร ที่ต้องพ้นจากการทำงานด้วยเหตุ
 ทุพพลภาพ เกษียณอายุ หรือเหตุอื่นใดในงาน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
 (พยอม วงศ์สารศรี, 2542 : 152 - 153)

2.2 ขอบข่ายการบริหารงานบุคลากร

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 15) กำหนดขอบข่ายการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน
 ประถมศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การจัดบุคลากรเข้าทำงาน
2. การพัฒนาและธำรงรักษานักบุคลากร
3. การรักษาระเบียบวินัย
4. การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

2.3 หลักและแนวปฏิบัติในการบริหารงานบุคลากร

1. กระบวนการบริหารงานบุคคล

1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

- ความต้องการบุคลากรในหน่วยงาน
- ปัญหาการปฏิบัติงานของบุคลากร

2) การวางแผน

- แผนความต้องการอัตรากำลัง
- แผนการสรรหากำลังคน
- แผนการพัฒนากำลังคน

3) การปฏิบัติตามแผน

- ต้องปฏิบัติตามแผนที่กำหนดหรืออาจปรับเปลี่ยนได้ ตามความจำเป็น
- รายงานผลการปฏิบัติงาน

4) การประเมินผล

- ระหว่างการปฏิบัติ
- เมื่อเสร็จสิ้นแผน

2. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนในการบริหารงานบุคลากร

1) จัดโครงสร้างการบริหารบุคลากรให้เป็นระบบ

2) ปฐมนิเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบการปฏิบัติงาน ใน โรงเรียน

3) กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคนให้ชัดเจน

4) มอบหมายงานตามความรู้ความสามารถของบุคลากร

5) กำกับ ติดตาม และนิเทศบุคลากรให้ปฏิบัติงาน เต็มความสามารถและเป็นไปตามจุดประสงค์

6) ส่งเสริมขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานบุคลากร

7) ส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากร ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาทุกรูปแบบ

8) ดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับสวัสดิการของบุคลากร

9) ดำเนินการประเมินผลเป็นระยะ ตามลักษณะงาน

10) ดำเนินการเกี่ยวกับการเข้ารับราชการและออกจากราชการของบุคลากรในโรงเรียน

การใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารจะช่วยให้การปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารดำเนินไปด้วยความราบรื่น และบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3. การสรรหาคัดเลือก หมายถึง การหาบุคคลมาปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานต้องการ วัตถุประสงค์ในการสรรหาคัดเลือก คือ การให้ได้บุคคลที่มีความสามารถเหมาะสม กับงาน ดังนั้น จึงต้องมีวิธีการสรรหาคัดเลือกที่ดี ซึ่งโดยสรุปแล้วจะมีอยู่ 2 กรณี คือ

1) การสรรหาคัดเลือกเพื่อบรรจุเข้ารับราชการ เป็นการสรรหาคัดเลือกที่อยู่นอกหน่วยงาน เข้ามาปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน ซึ่งโดยปกติแล้วจะสรรหาโดยวิธีการสอบแข่งขัน โดยบรรจุในระดับ 4 หรือที่เรียกว่า "ระดับบรรจุ" ตามระดับคุณวุฒิของผู้สำเร็จการศึกษาที่หน่วยงานต้องการ แต่อาจมี บางกรณีที่อาจยกเว้นอยู่บ้างที่สรรหาโดยไม่ต้องสอบแข่งขัน (แต่มีน้อย) เช่น การบรรจุบุคคล ซึ่งเคยเป็น ข้าราชการและออกจากราชการไปแล้วขอกลับรับราชการอีก สามารถบรรจุกลับเข้ารับราชการ ได้โดยไม่ต้องสอบแข่งขัน เป็นต้น

2) การสรรหาคัดเลือกเพื่อการแต่งตั้งหรือเลื่อนตำแหน่งเป็นการแสวงหาคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งในระดับสูงกว่าระดับบรรจุ หรือเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น การสรรหาคัดเลือกในกรณีนี้โดยสรุปจะดำเนินการได้ 3 วิธี คือ การสอบแข่งขัน และ การคัดเลือก ส่วนกรณีจะสรรหาโดยวิธีการใด ก.ค. จะเป็นผู้กำหนด

2.4 การดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาบุคคล

สมเดช สีแสง (2542 : 102 - 103) ได้แบ่งรูปแบบวิธีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลออกเป็น 3 วิธี คือ

1. การพัฒนาโดยการศึกษา (Education) คือ ประสบการณ์เรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ การมุ่งการเพิ่มพูนความรู้และสติปัญญาของแต่ละบุคคล เป็นการเตรียมการเพื่อให้บุคคลมีความ สามารถพร้อมที่จะปฏิบัติงานหนึ่งงานใดที่จะได้รับมอบหมายในอนาคตได้อย่าง

มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องใช้เวลาเป็นปีหรือมากกว่าหนึ่งปีขึ้นไป ความรู้ที่ได้รับจะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และสิ่งที่ได้รับก็คือ วุฒิบัตร ประกาศนียบัตร หรือปริญญาบัตรที่ขึ้นอยู่กับระยะเวลาของการศึกษา ซึ่งจะวัดผล ด้วยการสอบโดยสถาบันที่ไปเข้ารับการศึกษ

2. การพัฒนาโดยการฝึกอบรม (Training) คือ ประสบการณ์เรียนรู้ ที่มีวัตถุประสงค์ให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ ความชำนาญ และมีทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำ หรือ ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันจะยังผลให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย หรือกำลังจะได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอบรมเป็นการพัฒนาตามหลักสูตรเฉพาะเรื่องที่ใช้ระยะเวลาสั้นๆ จัดขึ้นโดยหน่วยงานภายในหรือภายนอก มุ่งเน้นการพัฒนางานที่ตรงกับสาขาที่ผู้ปฏิบัติได้รับมอบหมายและผู้รับการอบรมอาจจะได้รับหรือไม่ได้รับวุฒิบัตรก็ได้ การวัดผลจากผลงานที่ทำหรือปฏิบัติ

3. การพัฒนางาน (Development in Career) คือ ประสบการณ์ เรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมความสามารถโดยทั่วไปให้แก่บุคลากรในองค์กร เพื่อให้มีความรอบรู้และเสริมสร้าง ศักยภาพในการปฏิบัติงานที่ผู้ปฏิบัติยึดถือเป็นอาชีพ อันจะเป็นส่วนเสริมสร้างและพัฒนาให้งานหรือองค์กร มีประสิทธิภาพ การพัฒนางานอาจจะทำได้ทั้งโดยผู้บริหารหน่วยงานที่สังกัดและโดยตนเอง เพื่อสร้างความมั่นคงและเชื่อถือให้เกิดขึ้นแก่องค์กร และช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเห็นคุณค่าต่อการทำงานที่จะก่อประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่สังคมและส่วนรวม การพัฒนางานอาจใช้ระยะเวลาสั้น ๆ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และวัดผล ที่ความสำเร็จโดยส่วนรวมขององค์กร วิธีการพัฒนางานที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันมี 10 วิธี ได้แก่

- 1) การมอบหมายงาน ทำให้บุคลากรได้บังคับบัญชามีตำแหน่ง หน้าที่ มีบทบาท ความรับผิดชอบ
- 2) การสอนงาน คือ การที่ผู้บังคับบัญชาได้กระทำให้บุคลากรได้บังคับบัญชาเข้าใจอย่างชัดเจน ถึงขั้นตอน วิธีปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นผลให้สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้อง
- 3) การสอนแนะ คือ การที่ผู้บังคับบัญชาแนะนำบุคลากรได้บังคับบัญชาให้แก้ไข ปรับปรุง ความรู้สึนึกคิด พฤติกรรม และความรู้ความสามารถให้เหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานหรือปฏิบัติตนได้มาตรฐานของงานและตำแหน่งที่กำหนด หรือสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด
- 4) การขยายปริมาณงาน คือ การที่ผู้บังคับบัญชาเพิ่มขอบเขตของงานที่จะต้องปฏิบัติให้แก่บุคลากรได้บังคับบัญชา โดยใช้พื้นฐานที่สัมพันธ์กับงานเดิมหรือต้องเป็นงานที่ใช้ความรู้ ความสามารถเดิมที่มีอยู่ เพียงแต่ขยายปริมาณงานให้เพิ่มมากขึ้น

5) การเพิ่มคุณภาพงาน คือ การที่ผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายงานในลักษณะที่จะทำ ให้คุณภาพของงานที่ได้รับมอบหมายไว้แล้วให้สูงขึ้นทั้งในส่วนของ การปฏิบัติ และผลงานที่เกิด จาก การปฏิบัติ ซึ่งจะก่อประโยชน์ต่องานมากกว่าเดิม

6) การเพิ่มความรับผิดชอบ คือ การที่ผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายงานใหม่ ๆ ให้แก่ บุคลากรผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติ โดยงานนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับงานที่ได้ปฏิบัติมาแต่เดิม

7) การมอบหมายอำนาจหน้าที่ คือ การที่ผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายอำนาจหน้าที่ ของตนให้บุคลากรผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติ โดยผู้บังคับบัญชายังต้องรับผิดชอบต่อผลงานนั้นอยู่

8) การให้รักษาราชการแทน คือ การที่ผู้บังคับบัญชาได้ให้บุคลากรผู้ได้บังคับบัญชา รักษาการราชการแทนในตำแหน่งหน้าที่ในขณะที่ไม่อยู่ โดยผู้บังคับบัญชาไม่ต้องรับผิดชอบต่อผลของ การกระทำของผู้ได้บังคับบัญชา

9) การหมุนเวียนงาน คือ การที่ผู้บังคับบัญชาได้ทำการหมุนเวียนสลับเปลี่ยนตำแหน่ง หน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรผู้ได้บังคับบัญชาไปดำรงตำแหน่งอื่น ในระดับเดียวกันและ สังกัดเดียวกันหรือต่างสังกัด

10) การเลื่อนตำแหน่ง คือ การที่ผู้บังคับบัญชาได้สนับสนุนให้บุคลากร ผู้ได้บังคับบัญชาได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งที่สูงขึ้น ทั้งในหน่วยงานเดียวกันหรือหน่วยงานอื่น

3. การบริหารงานกิจการนักเรียน

1) ความหมายของงานกิจการนักเรียน

สมเด็จพระสังฆราช (2542 : 132) การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง งานเกี่ยวกับตัว นักเรียนและกิจกรรมนักเรียนทั้งหมด ยกเว้นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ทั้งนี้ เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้บรรลุผลยิ่งขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2541 ข : 56) ได้ให้ความหมายของงานกิจการนักเรียนว่า การ บริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง งานเกี่ยวกับ ตัวนักเรียนและกิจกรรมนักเรียนทั้งหมด ยกเว้น กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ทั้งนี้เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนใน หลักสูตรให้บรรลุผลยิ่งขึ้น

2) ความสำคัญของงานกิจการนักเรียน

สมเด็จพระสังฆราช (2542 : 132) สรุปความสำคัญของการบริหารงาน กิจการนักเรียนไว้ ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่นักเรียนร่วมกันจัดขึ้นภายใต้ความเห็นชอบของครู
2. เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียน

3. เป็นกิจกรรมที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในหลักสูตรให้
สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. เป็นกิจกรรมที่ต้องเปิดโอกาสให้เด็กเข้าร่วมตามความสมัครใจ

5. กิจกรรมนั้นต้องไม่มีการให้หน่วยกิตที่จะส่งผลให้นักเรียนสอบได้หรือตก

3) ขอบข่ายของงานกิจการนักเรียน

สมเดช สีแสง (2542 : 133) สรุปไว้ว่าขอบข่ายงานกิจการนักเรียน มี 3 งาน ได้แก่

1. การเกณฑ์เด็กเข้าเรียน

2. การจัดกิจกรรมนักเรียน มี 2 กิจกรรม ได้แก่

- งานที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน

- งานที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน

3. งานแนะแนวในโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 31) กำหนดขอบข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียนไว้

4 ประการ คือ

1. งานที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ประถมศึกษา พ.ศ. 2533 และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ
ตัวนักเรียน ได้แก่ การรับเด็กเข้าเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการส่งเด็กเข้าเรียนใน
โรงเรียนประถมศึกษา การยกเว้นเด็กเข้าเรียน การดำเนินการเกี่ยวกับนักเรียนขาดเรียน การย้าย
นักเรียน งานทะเบียนนักเรียน งานเกี่ยวกับข้อมูลของงานกิจการนักเรียน งานเกี่ยวกับหลักฐาน
แสดงผล การเรียน

2. งานที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน ได้แก่ งานบริการสุขภาพอนามัย งานอาหาร
กลางวัน งานบริการแนะแนว

3. งานที่โรงเรียนต้องส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน (ตามนโยบายและแผนสนับสนุน
การสอน) และงานที่โรงเรียนจะต้องจัดขึ้น เพื่อมุ่งประโยชน์ที่จะเกิดที่ตัวนักเรียนคือ

- กิจกรรมลูกเสือ/ยุวกาชาด/เนตรนารี/ผู้บำเพ็ญประโยชน์

- กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

- กิจกรรมสหกรณ์

- กิจกรรมสร้างวินัย

- กิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม

- กิจกรรมกีฬา- กรีฑา

- กิจกรรมทัศนศึกษา

- กิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม

- กิจกรรมชุมชนวิชาการ/กลุ่มสนใจ
- กิจกรรมวันสำคัญ
- กิจกรรมหน้าเสาธง
- กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน
- กิจกรรมแสดงนิทรรศการผลงานนักเรียน
- กิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม
- กิจกรรมอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น

4) งานที่โรงเรียนต้องสร้างขึ้น เช่น งานกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2541ค : 64) ได้เสนอแนะกิจกรรมบริหารงานส่งเสริมประสิทธิภาพนักเรียน คือ งานบริการที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่ 1) การบริการด้านสุขภาพ 2) การบริการอาหารกลางวัน 3) การบริการแนะแนว 4) การบริการนักเรียนขาดแคลน 5) ทุนการศึกษา

สมเดช สีแสง (2542 : 5) สรุปบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ในการดำเนินงานกิจการนักเรียนไว้ ดังนี้

- 1) ริเริ่มในการวางแผนงานการจัดกิจการนักเรียน
- 2) แบ่งสายงานที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม และเป็นผู้ร่วม ในการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน
- 3) พิจารณาจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน
- 4) กำกับดูแลให้บุคลากรทุกฝ่าย ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้
- 5) ดูแลให้บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ทำงานประสานสัมพันธ์กันดีเป็นอย่างดี
- 6) เสนอรายงานการปฏิบัติงานแก่ผู้เกี่ยวข้อง และบุคคลให้ชุมชนทราบ
- 7) ร่วมในการประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ
- 8) ติดต่อประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- 9) สนับสนุน และส่งเสริมให้การทำงานเป็นไปด้วยดี
- 10) ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานทุกด้าน
- 11) จัดหาแหล่งความช่วยเหลือ เพื่อนำเงินมาใช้ในการจัดกิจกรรม
- 12) อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดสรรงบประมาณ การจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ
- 13) ควบคุมดูแลเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน
- 14) ให้ความสนับสนุน และร่วมมือในด้านต่าง ๆ

15) อนุมัติในการจัดกิจกรรมทุกประเภท ทั้งในและนอกโรงเรียน อีกทั้งเป็นผู้สั่งยกเลิกการจัด

โดยสรุปแล้ว การบริหารงานกิจการนักเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่ครบถ้วนและสังคมต้องการ ดังนั้นการบริหารกิจการนักเรียนที่มีประสิทธิภาพจะทำให้นักเรียนจบการศึกษาและมีคุณภาพเช่นกัน

4. การบริหารงานธุรการและการเงิน

4.1 ขอบข่ายของการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ

สมเด็จพระสังฆราช (2542 : 161- 164) สรุปขอบข่ายของการบริหารงานธุรการการเงินและพัสดุไว้ ดังนี้

1) ขอบข่ายของงานธุรการ ประกอบด้วย 5 งาน คือ งานสารบรรณ งานทะเบียนและรายงาน งานรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่ งานประชาสัมพันธ์ และจัดสำนักงาน

1.1) งานสารบรรณ คือ งานที่ทำเกี่ยวกับหนังสือราชการ เริ่มตั้งแต่ คิด ร่าง เขียน แต่ง อ้างกฎหมาย ระเบียบ พิมพ์ จด จำ ทำสำเนา ส่ง รับ บันทึก ย่อเรื่องเสนอ สั่งการ ตอบ จัดเก็บเข้าที่ ค้นหาเรื่องและทำลายหนังสือราชการ คือ เอกสารที่เป็นหลักฐานในทางราชการ มี 6 ชนิด คือ

1. หนังสือภายนอก คือ หนังสือติดต่อราชการที่เป็นแบบพิธีโดยใช้กระดาษตราครุฑเป็นหนังสือติดต่อระหว่างส่วนราชการ หรือส่วนราชการมีไปถึงหน่วยงานอื่นใด ซึ่งมีใช้ส่วนราชการหรือที่มีถึงบุคคลภายนอก

2. หนังสือภายใน คือ หนังสือติดต่อราชการ ติดต่อกภายในกระทรวง ทบวง กรม หรือจังหวัดเดียวกัน ใช้กระดาษบันทึกข้อความ

3. หนังสือประทับตรา คือ หนังสือใช้ประทับตราแทน การลงชื่อของหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไป โดยให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกอง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไปเป็นผู้รับผิดชอบลงชื่อยกกำกับตรา

4. หนังสือสั่งการ มี 3 ชนิด ได้แก่ คำสั่ง ระเบียบและ ข้อบังคับ

5. หนังสือประชาสัมพันธ์ มี 3 ชนิด ได้แก่ ประกาศ แถลงการณ์และข่าว

6. หนังสือที่เจ้าหน้าที่ทำขึ้นหรือรับไว้เป็นหลักฐานในราชการ คือ หนังสือที่ทางราชการทำขึ้นนอกเหนือจากข้อ 1- 5 หรือหนังสือที่หน่วยงานอื่นใด ซึ่งมีใช้ส่วนราชการหรือบุคคลภายนอกมีมาถึงส่วนราชการ และส่วนราชการรับไว้เป็นหลักฐานของทางราชการ ซึ่งมี 4 ชนิด คือ หนังสือรับรอง รายงานการประชุม บันทึก และหนังสืออื่น ๆ

1.2) งานทะเบียนและรายงาน

ทะเบียน หมายถึง หลักฐานต่าง ๆ ของโรงเรียนที่บันทึกไว้เพื่อสะดวกในการค้นคว้า อ้างอิง การวางแผนและการแก้ปัญหา ซึ่งผู้บริหารจะได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการบริหาร ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่โรงเรียนตั้งไว้

รายงาน หมายถึง การเสนอเรื่องราวหรือเอกสารเพื่อให้ทราบรายละเอียดข้อเท็จจริงเพื่อแนวทางประกอบการวินิจฉัยหรือแก้ปัญหาย่างใดอย่างหนึ่ง

งานทะเบียนในโรงเรียน แบ่งได้เป็น 3 ประการ คือ

1. งานทะเบียนที่เกี่ยวกับนักเรียน ได้แก่ การจัดทำหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน นับตั้งแต่เริ่มเข้ามาอยู่ในโรงเรียน จนกระทั่งออกจากโรงเรียนซึ่งจะต้อง ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ยังมีทะเบียนนักเรียน บัญชีเรียกชื่อ ระเบียบสะสม หรือหลักฐานอื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อให้ทราบรายละเอียดและข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียนแต่ละคนในโรงเรียนให้มากที่สุดเพื่อจะนำข้อมูลเหล่านี้ไปปรับปรุงคุณภาพในด้านการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

2. งานทะเบียนที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ หลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง หรือการดำเนินกิจการของโรงเรียน เช่น สมุดหมายเหตุ รายวัน ปฏิทินดำเนินงานของโรงเรียน สมุดเยี่ยม สมุดตรวจราชการ เป็นต้น

3. งานทะเบียนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ได้แก่ หลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงหรือการดำเนินกิจการของโรงเรียน เช่น สมุดหมายเหตุรายวัน ปฏิทินดำเนินงานของโรงเรียน สมุดเยี่ยม สมุดตรวจราชการ เป็นต้น

1.3) งานรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่

การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ เป็นหน้าที่หนึ่งของงานธุรการที่จะต้องรับผิดชอบ คือ หาวิธีการที่กำหนดขึ้นมาเพื่อพิทักษ์รักษา ให้ความปลอดภัยแก่อาคารสถานที่ของราชการ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์และเอกสารในอาคารสถานที่ดังกล่าวให้พ้นจากการถูกลักขโมย พ้นจากอัคคีภัยหรือเหตุอื่นใดที่ทำให้เสียสมรรถภาพในการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการได้ การดำเนินการ เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียน ควรหาวิธีการป้องกันดังนี้

1. ควรมีการใช้เครื่องกีดขวาง เช่น ถ้าเป็นบริเวณ โรงเรียน ควรสร้างรั้วกั้นบริเวณโรงเรียน หรือในห้องที่เก็บเอกสารสำคัญ ประตูหน้าต่างควรมีลูกกรงและมีกุญแจ ปิดห้องไว้อย่างเรียบร้อย

2. การให้แสงสว่างในอาคารเรียน จะให้แสงสว่างโดยรอบอาคารเรียนหรือจะให้เฉพาะจุดตรงที่รักษาความปลอดภัย ก็ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้บริหาร โรงเรียน

3. ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของอาคารสถานที่ เช่น การจัดเวรประจำวัน ยามรักษาการณ์ ฯลฯ

2) ขอบข่ายของงานการเงิน ประกอบด้วย 3 งาน คือ งานงบประมาณ งานพัสดุ งานการเงินและบัญชี

พัสดุ หมายความว่า วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ที่กำหนดไว้ในหนังสือการจำแนกประเภทรายจ่ายเงินงบประมาณของสำนักงานงบประมาณ

งานพัสดุ หมายความว่า การจัดทำเอง การซื้อ การจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุมงาน การแลกเปลี่ยน การเช่า การควบคุม การจำหน่ายและการดำเนินการอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ

การซื้อ หมายความว่า การซื้อพัสดุทุกชนิด ที่มีการติดตั้ง ทดลอง และบริการที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ แต่ไม่รวมถึงการจัดหาพัสดุในลักษณะการจ้าง

การจ้าง หมายความว่า การจ้างทำเอง และการรับขนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และการจ้างเหมาบริการ แต่ไม่รวมถึงการจ้างของส่วนราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังและการรับตนในการเดินทางไปราชการตามกฎหมายว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

ประเภทเงิน ที่ต้องดำเนินการตามระเบียบพัสดุ ได้แก่ 1) เงินงบประมาณ 2) เงินบำรุงการศึกษา 3) เงินบริจาค 4) เงินงบประมาณอื่น เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เงินอุดหนุนการศึกษาสำหรับนักเรียนยากจน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ฯลฯ

กระบวนการบริหารงานพัสดุ

1. การวางแผนหรือกำหนดโครงการแผนงานหรือโครงการ ซึ่งในการบริหารพัสดุนั้นเน้นแผนระยะสั้น คือ แผนปีเท่านั้น

2. การกำหนดความต้องการ หมายถึง วิธีการประมาณจำนวนความต้องการของพัสดุแต่ละรายการ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนงานที่ได้วางไว้

3. การจัดหาพัสดุ หมายถึง วิธีการให้ได้มาซึ่งพัสดุและบริการ เพื่อใช้ในราชการ มีวิธีการดังนี้

3.1 การจัดทำเอง หมายถึง การที่โรงเรียนซื้อพัสดุมารั้วจัดทำหรือซ่อมแซมวัสดุครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้าง โดยข้าราชการในโรงเรียนเป็นผู้จัดทำ

3.2 การซื้อ กระทำได้ 5 วิธี

1. วิธีตกลงราคา วงเงินครั้งหนึ่งไม่เกิน 100,000 บาท

2. วิธีสอบราคา วงเงินครั้งหนึ่งเกิน 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท
3. วิธีประกวดราคา วงเงินครั้งหนึ่งเกิน 2,000,000 บาท
4. วิธีพิเศษ วงเงินครั้งหนึ่งเกิน 100,000 บาท ขึ้นไป
5. วิธีกรณีพิเศษ ครั้งหนึ่งไม่จำกัดวงเงิน กระทำได้กรณีเป็นการซื้อจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น

3.3 การจัดจ้าง กระทำได้ 5 วิธี

1. วิธีตกลงราคา
2. วิธีสอบราคา
3. วิธีประกวดราคา
4. วิธีพิเศษ
5. วิธีกรณีพิเศษ

3.4 การแลกเปลี่ยน หมายถึง การนำพัสดุไปแลกเปลี่ยนกับ ส่วนราชการ หน่วยงานราชการ บริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และเอกชน

4. การแจกจ่าย หมายรวมถึง

4.1 การควบคุมพัสดุ ซึ่งแบ่งเป็น

1. การควบคุมพัสดุทางบัญชี ได้แก่ การจัดทำบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์
2. การควบคุมการจัดสนอง ได้แก่ การเบิกจ่ายและการยืม
3. การตรวจสอบและรายงาน
- 4.2 การเก็บรักษาพัสดุ
- 4.3 การขนส่ง
5. การบำรุงรักษาพัสดุหรือการซ่อมบำรุง มีความหมาย เพื่อรักษาสภาพของพัสดุให้สามารถใช้งานได้นานที่สุด แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
  - 5.1 การบำรุงรักษาแบบป้องกัน หมายถึง การดูแลรักษาพัสดุขณะใช้งานเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะถ้าดูแลดีจะสามารถประหยัดค่าซ่อมได้และสามารถใช้พัสดุได้นาน
  - 5.2 การบำรุงรักษาแบบแก้ไข หมายถึง การซ่อมพัสดุให้คืนสู่สภาพที่สามารถใช้งานได้ ซึ่งอาจเป็นการซ่อมแก้ไข ซ่อมเปลี่ยน
6. การจำหน่ายพัสดุ หมายถึง กรรมวิธีเพื่อลดความรับผิดชอบที่มีต่อพัสดุนั้น
  - 6.1 สาเหตุของการจำหน่าย

อื่น

1) พัสดุใช้การไม่ได้อันเกิดจาก ชำรุดตามสภาพ หรือชำรุดเพราะสาเหตุ

2) สูญหาย

3) เสื่อมสภาพ

4) ล้าสมัยหรือหมดความจำเป็นต้องใช้

6.2 วิธีการจำหน่าย มี 5 วิธี ดังนี้

1) การขาย

2) การแลกเปลี่ยน

3) การโอน

4) การแปรสภาพหรือทำลาย

5) การจำหน่ายเป็นสูญ

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนในการบริหารงานธุรการ

1. เป็นผู้ริเริ่มและส่งเสริมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับงานธุรการของโรงเรียน

2. พิจารณาและประเมินความสำคัญของ โครงการร่วมกับครู

3. ติดตามและคอยช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน

4. จัดหาเครื่องมือให้ในการปฏิบัติ

5. จัดหาบุคลากรที่เหมาะสมกับงานธุรการ

6. ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

7. ประเมินหรือแต่งตั้งคณะทำงานประเมิน โครงการ

8. ตรวจสอบและตัดสินใจในการปรับปรุงการปฏิบัติงานหรือจัดทำโครงการ

ต่อเนื่อง

9. ควบคุมงานธุรการของโรงเรียนให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และ

ข้อบังคับ

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนในการบริหารงานการเงิน

1. เป็นผู้จัดซื้อจัดจ้างตามอำนาจที่ได้รับ

2. ริเริ่มและส่งเสริมการจัดทำโครงการที่เกี่ยวกับงานการเงินและพัสดุของ

โรงเรียน

3. พิจารณาและประเมินความสำคัญของ โครงการร่วมกับคณะครู

4. ติดตามและคอยช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน

5. จัดบุคลากรที่เหมาะสมกับงานการเงินและพัสดุ

6. ประเมินหรือแต่งตั้งคณะทำงานประเมินโครงการ
7. ตรวจสอบและตัดสินใจในการปรับปรุงในการปฏิบัติงาน
8. ควบคุมงานการเงินและพัสดุของโรงเรียน ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ

ข้อบังคับ

สรุปได้ว่า การบริหารงานธุรการและการเงินมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เพราะวิธีการจะได้มาซึ่งพัสดุนั้นส่วนใหญ่ได้มาจากการจัดซื้อ และจัดจ้างแทบทั้งสิ้น จึงจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่แผนกพัสดุจะต้องรู้และปฏิบัติ ให้ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายที่วางไว้ อย่างเคร่งครัดเพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพของการบริหารงานและบรรลุผลตามเป้าหมายที่โรงเรียนได้ตั้งไว้

5. การบริหารงานอาคารสถานที่

5.1 ความสำคัญของการบริหารงานอาคารสถานที่

ดร.ฉวีร์ จิตขวัญ (2542 : 18) กล่าวว่า งานอาคารสถานที่ที่เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ช่วยให้โรงเรียนดำเนินงานไปได้โดยสะดวก อาคารสถานที่เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินงานของโรงเรียน เช่นเดียวกับบ้านเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของคน ฉะนั้นจึงควรให้ ความสำคัญต่อ งานอาคารสถานที่

กระทรวงศึกษาธิการ (2540 ก : 27) ได้แบ่งงานอาคารสถานที่ออกเป็น 3 ส่วน และกล่าวถึงความสำคัญไว้ ดังนี้

1. การบริหารงานอาคารสถานที่
2. การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน
3. การป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน

การบริหารงานอาคารสถานที่ มีความสำคัญโดยสรุป คือ เป็นการบริหารงานที่ให้ความสะดวกแก่การดำเนินงานหลักของโรงเรียน คือ งานวิชาการ ส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านต่างๆของโรงเรียนเป็นไปโดยสะดวกและมีประสิทธิภาพ เป็นการบริหารงานที่เตรียมพร้อมที่จะรองรับความคิดเห็นและความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนมีความพร้อม และพอใจในการประกอบกิจกรรม นักเรียน มีส่วนเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของบุคลากรให้พร้อมที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่

ประเภทและขอบข่ายของงานอาคารสถานที่

กระทรวงศึกษาธิการ (2540 ข : 27) แบ่งงานอาคารสถานที่ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. อาคารเรียน ซึ่งรวมถึงห้องเรียน และห้องพิเศษต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ห้องพักครู ห้องพยาบาล ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพัสดุ ฯลฯ

2. อาคารประกอบหรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ เช่น อาคารอเนกประสงค์ โรงฝึกงาน โรงอาหาร ห้องส้วม เรือนเพาะชำ รั้ว ถึงประปา ฯลฯ

3. บริเวณโรงเรียน เช่น สนาม ถนน ที่พักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ

งานอาคารสถานที่ที่มีขอบข่าย ครอบคลุมลักษณะงาน 5 อย่าง ดังต่อไปนี้

1. การจัดสร้างอาคารสถานที่ รวมถึงการวางแผนบริเวณที่ตั้งอาคาร การควบคุมการก่อสร้าง การตกแต่ง จัดระเบียบให้เป็นไปตามหลักการจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียน ตลอดจนการรื้อถอนอาคารสถานที่

2. การใช้อาคารสถานที่ หมายถึง การกำหนดวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยมากที่สุดต่อการเรียนการสอนโดยตรงต่อการเกิดการเรียนรู้ในห้องเรียนของนักเรียนและต่อชุมชน

3. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การประดับตกแต่งและซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้คงสภาพเดิม หรือเพิ่มเติมเพื่อใช้ประโยชน์โดยคุ้มค่าที่สุด และต้องสะอาด เรียบร้อย สวยงาม น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน

4. การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ คือ การควบคุมดูแลโดยทั่วไป เป็นการกำกับติดตามผลการใช้ การบำรุงรักษา การตกแต่ง รวมถึงการควบคุมการปฏิบัติงานอาคาร สถานที่ให้เป็นไปตามกฎหมายข้อบังคับ และแบบแผนของทางราชการที่เกี่ยวข้อง

5. การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ เป็นการดำเนินการประเมิน การใช้เพื่อการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานด้านนี้ให้เหมาะสม เพื่อประโยชน์สูงสุดและเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับการวางแผน ดำเนินงานอาคารสถานที่ของปีถัดไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 ค : 38 - 40) ได้เสนอแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. บริเวณโรงเรียน ต้องพัฒนาให้ร่มรื่น สวยงาม และปลอดภัย โดยดำเนินการดังนี้

1.1 ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ยืนต้น เพื่อความร่มรื่นสวยงาม

1.2 โรงเรียนที่มีพื้นที่มากให้ปลูกสวนป่า ทำแปลงเกษตร และ ทำสวนหย่อม สวนสมุนไพร สวนไม้ในวรรณคดี หรือสวนวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

1.3 จัดทำทางระบายน้ำเพื่อไม่ให้น้ำท่วมขัง

- 1.4 จัดให้มีป้ายชื่อโรงเรียนที่สวยงามอยู่เสมอ
- 1.5 จัดให้มีรั้วที่เหมาะสมตามสภาพแวดล้อม
- 1.6 จัดสนามกีฬาให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้
- 1.7 จัดให้มีสนามเด็กเล่นที่เหมาะสมและปลอดภัย
- 1.8 จัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ
- 1.9 จัดให้มีสถานที่พักผ่อนภายในบริเวณโรงเรียน
- 1.10 จัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนให้เกิดความสวยงาม
2. บริเวณอาคารเรียนและอาคารประกอบ และบริเวณอื่น ๆ ต้องพัฒนาให้สะอาด ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะและสวยงาม โดยดำเนินการดังนี้
  - 2.1 อาคารเรียนมั่นคงแข็งแรงอยู่ในสภาพใช้การได้ดี
  - 2.2 พื้นอาคารและบริเวณทางเท้ารอบอาคารสะอาดอยู่เสมอ
  - 2.3 จัดให้มีแสงสว่างในห้องเรียนอย่างเพียงพอ
  - 2.4 จัดให้มีการระบายอากาศในห้องเรียนอย่างเหมาะสม
  - 2.5 จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้สวยงาม มีมุมต่าง ๆ เช่น มุมหนังสือ มุมสบาย มุมอนามัย ป้ายนิเทศ ป้ายแสดงผลงาน ผู้เก็บอุปกรณ์การเรียน เป็นต้น
  - 2.6 จัดให้มีสถานที่รับประทานอาหารอย่างเพียงพอ
  - 2.7 สถานที่ประกอบอาหารสะอาดและถูกสุขลักษณะ
  - 2.8 จัดให้มีภาชนะปกปิดอาหารเพื่อให้อาหารปลอดภัยจากพาหะนำโรค
  - 2.9 จัดให้มีส้วมถูกสุขลักษณะและมีจำนวนเพียงพอสำหรับ นักเรียน
  - 2.10 ส้วมต้องไม่มีกลิ่นเหม็นรบกวน ไม่เปียกชื้น และสะอาด อยู่เสมอ
  - 2.11 บ่อพักส้วม ต้องมิดชิด ป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค
  - 2.12 อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ภายในส้วมถูกสุขลักษณะ มีความสะอาด
  - 2.13 จัดน้ำสะอาดให้นักเรียนดื่มได้ตลอดปี
  - 2.14 จัดให้มีแก้วน้ำส่วนตัวสำหรับนักเรียนทุกคน
3. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานอาคารสถานที่
  - 3.1) งานจัดสร้างอาคารสถานที่ ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้
    - 1) ของงบประมาณจัดสร้างอาคารสถานที่
    - 2) ควบคุมการก่อสร้างอาคารให้ถูกต้อง และเป็นไปตามระเบียบ และ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- 3) ดำเนินการเกี่ยวกับการรื้อถอนอาคารให้ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 4) จัดการเกี่ยวกับที่ดินของโรงเรียนให้ถูกต้องตามระเบียบ ว่าด้วยที่ราชพัสดุ
- 5) ร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน แก้ปัญหา การขาดแคลนอาคารสถานที่ ในกรณีที่ยังประมาณจากทางราชการมีไม่เพียงพอ
- 6) จัดให้มีการตกแต่งอาคารสถานที่ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงาม
- 3.2) การใช้อาคารสถานที่ ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้
- 1) ดำเนินการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าโดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม
- 2) จัดให้มีแผนผังบริเวณโรงเรียนอาคารประกอบห้องเรียนและห้องพิเศษ
- 3) จัดให้มีการทำตารางแสดงการใช้อาคารสถานที่
- 4) ให้บริการด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชนในกิจกรรมของ ชุมชนที่เกี่ยวข้อง
- 3.3) งานบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ผู้บริหาร โรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้
- 1) ตรวจสอบสภาพของอาคารสถานที่อย่างสม่ำเสมอ
- 2) จัดให้มีการซ่อมแซมอาคารสถานที่ที่ชำรุด
- 3) จัดให้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอาคารสถานที่ของบุคลากร
- 4) ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่
- 3.4) งานควบคุมดูแลอาคารสถานที่ ผู้บริหาร โรงเรียนมีบทบาท หน้าที่ ดังนี้
- 1) จัดเวรยามดูแลอาคารสถานที่ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัย
- 2) ตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่ให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันระหว่างบุคลากร
- 3) ดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง เมื่อมีผู้ขอใช้อาคารสถานที่
- 4) ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนรับผิดชอบในการดูแลอาคารสถานที่
- 3.5) งานประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ ผู้บริหาร โรงเรียนมีบทบาท หน้าที่ ดังนี้
- 1) ประเมินผลการดำเนินงานอาคารสถานที่อย่างสม่ำเสมอ
- 2) ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุง การดำเนินงาน
- 3) ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการรักษาอาคารสถานที่
- เท่าที่นักเรียนจะสามารถมีส่วนร่วมได้

4) ใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ ในการประเมินผลการดำเนินงานอาคารสถานที่ เช่น รับผิดชอบต่อความคิดเห็นจากชุมชน

สรุปได้ว่า การบริหารอาคารสถานที่ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้อาคารและสถานที่ตลอดจนบริเวณโรงเรียน ในการให้บริการแก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ โดยที่ผู้บริหารจะต้องใช้วิธีการอย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับบริการอย่างมากที่สุด

6. การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

6.1 ขอบข่ายการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 111 - 116) กำหนดขอบข่ายการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ 6 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. งานการให้บริการชุมชนด้านต่าง ๆ
2. งานการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
3. งานเกี่ยวกับกรรมการศึกษา
4. งานการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น
5. งานการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ
6. งานการประชาสัมพันธ์

งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน โดยการประชุมผู้ปกครอง การทำจุลสาร สิ่งพิมพ์ จัดป้ายประกาศ การพบปะเยี่ยมเยียน

2. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดย

2.1 การให้บริการแก่ชุมชน ทางวิชาการ ให้คำแนะนำในกิจกรรมของชุมชน ให้บริการ อาคารสถานที่

2.2 การร่วมกิจกรรมของชุมชน ร่วมกิจกรรมประเพณี ร่วมพัฒนาท้องถิ่นและร่วมงานอื่น ๆ

2.3 การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เชิญประชาชนมาร่วมกิจกรรมเชิญเป็นวิทยากรให้ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน

2.4 การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ให้ครูมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน จัดกิจกรรมร่วมกัน จัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียน ตั้งชมรม ศิษย์เก่าสมาคมผู้ปกครอง ฯลฯ

ความสำคัญการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนประถมศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งนอกจากเป็นสถาบันการศึกษาแล้ว ยังมีลักษณะเป็นสถาบันทางสังคมระดับท้องถิ่นอีกด้วย การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียน การบริหารงาน ความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความสำคัญโดยสรุปคือ เป็นการบริหารงานที่ช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนเป็นไปได้โดยสะดวก สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ช่วยให้ผู้เข้าใจสภาพความต้องการและปัญหาของชุมชน เพื่อประกอบในการพิจารณากำหนดนโยบายของโรงเรียน มีส่วนให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน อันจะเป็น การช่วยพัฒนาสังคมอีกทางหนึ่ง ส่งเสริมเรื่องการอยู่ร่วมกัน และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการอื่น ๆ เช่น กรมการปกครอง กรมพัฒนาชุมชน อันจะเป็นผลดีต่อทางราชการ

วัตถุประสงค์การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1. เพื่อเสนอรายงานให้ประชาชนทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

2. ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองใกล้ชิดกัน
4. สร้างความเชื่อถือ ศรัทธา ความนิยมต่อโรงเรียน
5. ประเมินความต้องการของผู้ปกครองและประชาชน เพื่อหาทางสนองตอบ
6. จัดข้อขัดแย้งระหว่างกัน
7. เปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม
8. เพื่อให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองเข้าใจระเบียบ กฎเกณฑ์ของ โรงเรียน
9. เชิญชวนให้สนับสนุนช่วยเหลือ โรงเรียน
10. สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน

กระบวนการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา
2. การวางแผน ต้องให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน คณะกรรมการการศึกษามีส่วนร่วมในการรับทราบ และกำหนดให้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น ให้มากที่สุด
3. การดำเนินงานตามแผน ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทั้งในและนอก โรงเรียน ผู้บริหารควรกระตุ้นและสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

4. การประเมินผล ควรให้บุคลากรและคณะกรรมการศึกษามีส่วนร่วมและสรุปผลการประเมินบันทึกไว้ เพื่อเป็นข้อมูลการวางแผนปีต่อไป

บทบาทของผู้บริหารในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1. ศึกษาชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่โดยละเอียดในด้าน โครงสร้างทางวัฒนธรรมประเพณี อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ ทรัพยากร สภาพปัญหา เจตคติ และความเชื่อถือต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนสามารถวางแผนปฏิบัติงานด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. รับผิดชอบในการจัดให้มีการวางแผนดำเนินงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3. กระตุ้นและส่งเสริม ให้บุคลากรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงานตามแผน

4. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง โดยใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ

5. จัดให้มีการเยี่ยมชุมชน เพื่อรับทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงาน

6. รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในขอบข่ายของงาน ตลอดถึงการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

7. จัดให้มีการให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ ที่โรงเรียนสามารถทำได้

8. เลือกบุคคลในชุมชน และแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการการศึกษาได้แสดงบทบาทให้การสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนให้มากที่สุด โดยให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

9. ดำเนินการให้โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น คือ บุคคล วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้มากที่สุด

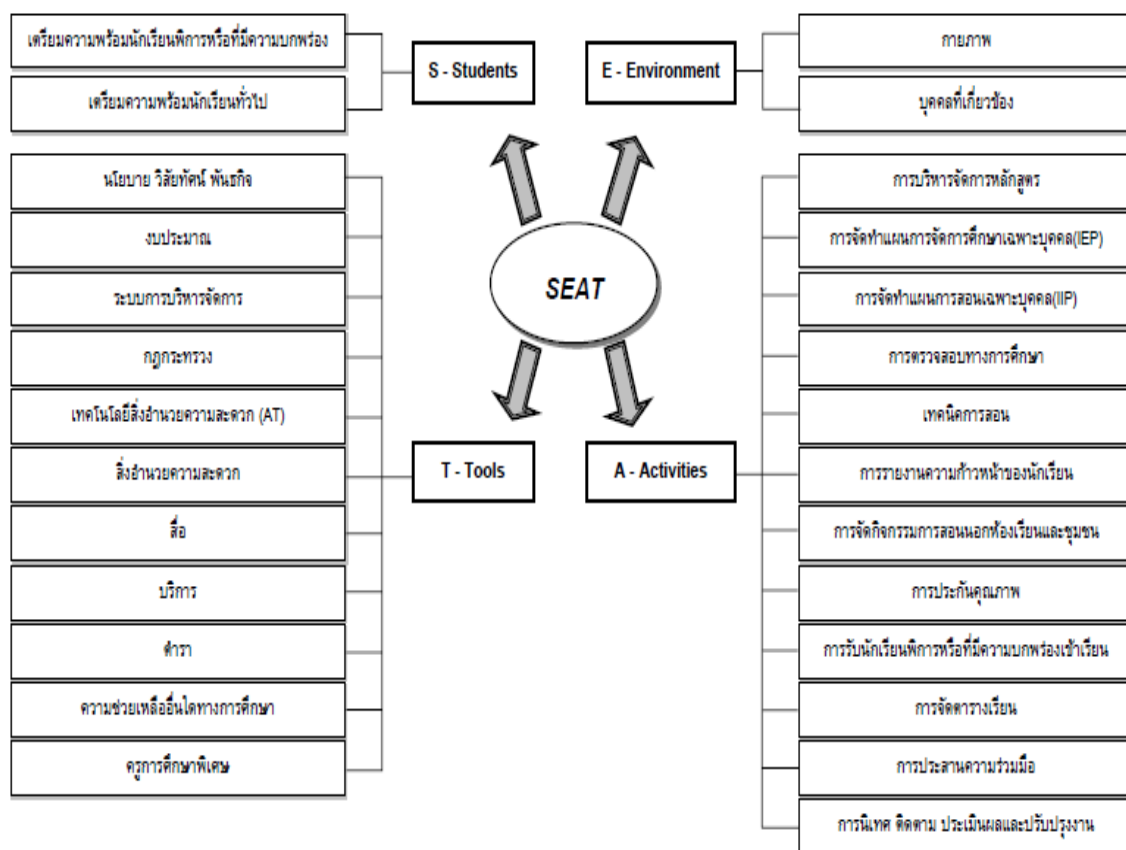
สรุปได้ว่า การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การบริหารงาน ที่ช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนให้เป็นไปได้โดยสะดวก สามารถใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ช่วยให้เข้าใจสภาพความต้องการและปัญหาของชุมชน เพื่อประกอบในการพิจารณากำหนดนโยบายของโรงเรียน มีส่วนให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน มีส่วนช่วยพัฒนาส่งเสริมเรื่องการอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการอื่น ๆ

จากภารกิจงานบริหารสถานศึกษาทั้ง 6 งานดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่างานทุกงานต่างมีความสำคัญ และส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาและชุมชนในทุกด้าน ฉะนั้น การบริหารสถานศึกษาจะมีคุณภาพและบรรลุผลตามความมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน

จำเป็นอย่างยิ่งที่ ผู้มีความเกี่ยวข้องทุกระดับ ควรจะให้ความสนใจและประสานความร่วมมือในอันที่จะเกิดประโยชน์ขึ้นกับ เยาวชนของชาติ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถนำการศึกษาไทยสู่ความเป็นเลิศปี 2550 อย่างแท้จริงการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โครงสร้างซีท (เบญจา ชลธารันนท์, 2546, หน้า 7 - 47)

การจัดการเรียนการสอนของเด็กพิการ มีหลักการว่าจะต้องจัดให้เด็กพิการได้เรียนในสภาพที่ใกล้เคียงกัน หรือเหมือนกับเด็กทั่วไปมากที่สุด แต่เมื่อเป็นเรื่องที่เป็นข้อจำกัดเฉพาะ จะมีการปรับและเสริมเพื่อให้เด็กพิการมีความเข้าใจและเกิดทักษะต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ที่กำหนด ซึ่งอาจใช้วิธีการหรือสื่อต่าง ๆ ให้เด็กพิการขจัดข้อจำกัดต่าง ๆ ได้สำเร็จ ดังนั้น โรงเรียนต้องบริหารองค์ประกอบ หลัก 4 ประการตามโครงสร้างซีท เพื่อให้การจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2.1 แสดงภาพรวมในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท

จากแผนภาพที่ 2.1 แสดงภาพรวมในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต ซึ่งอธิบายได้ ดังนี้คือ

1. นักเรียน (S - Students) หมายถึง นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องและนักเรียนทั่วไป โรงเรียนควรเตรียมความพร้อมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 เตรียมความพร้อมนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง ในด้านร่างกายวิชาการ อารมณ์และสังคม และการช่วยเหลือตนเอง หากพิการตั้งแต่แรกเกิดจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือเตรียมความพร้อมทันทีที่พบความพิการเพื่อพัฒนาศักยภาพทุกด้านซึ่งในการให้ บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนั้น เป็นช่วงสำคัญที่สุดที่เด็กควรได้รับการเตรียมความพร้อมเพราะ ช่วงอายุ 0 - 3 ปี เป็นช่วงที่สมองเจริญเติบโตมากที่สุดการเตรียมความพร้อมทำได้โดยกระตุ้นพัฒนาการ ในส่วนที่เหลืออยู่ เมื่อได้รับการพัฒนาระดับ การทำงานต่าง ๆ (Function Level) จะสูงขึ้น และในทางกลับกัน หากไม่ได้รับการพัฒนาการกระตุ้นหรือการส่งเสริมส่วนที่เหลืออยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการทำงานต่าง ๆ จะเลือนหายไปทำให้เด็กเสียโอกาสในการเรียนรู้ทันที ดังนั้น การช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ ยิ่งทำได้ทันท่วงทีตั้งแต่เมื่อแรกเกิดและทำได้ถูกต้องจะสามารถฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการได้อย่างเห็นผลชัดเจน

1.2 เตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป ทางโรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียน โดยการให้ข้อมูลเพื่อให้ นักเรียนทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจ เกิดการยอมรับสามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อนักเรียนพิการ หรือที่มีความบกพร่องอย่างถูกวิธี และเท่าที่จำเป็น ที่ผ่านมามีพบว่าคนส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงลบต่อคนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เช่น สมเพช เวทนา สงสาร กลัว ไม่ไว้วางใจ โดยมักเกิดจากความไม่รู้หรือไม่มีข้อมูลที่ต้องการ

2. สภาพแวดล้อม (E - Environment) สภาพแวดล้อม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ควรจัดให้นักเรียนพิการหรือบกพร่องเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment, LRE) โรงเรียนควรพยายามให้เด็ก ได้เรียนร่วมในชั้นเรียนทั่วไปมากที่สุด หากไม่สามารถจัดให้เด็กเรียนร่วมได้เต็มเวลาก็อาจจัดเป็น บางเวลาได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคล

2.2 บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครองครูและบุคคลอื่นในโรงเรียน โรงเรียนทั่วไปที่มีการจัดการเรียนร่วมผู้บริหารจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในโรงเรียนที่จะเป็นผู้นำและสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วมในโรงเรียน หากทางโรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการ โรงเรียนไว้แล้ว ผู้บริหารจะต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนร่วมให้คณะกรรมการ โรงเรียนทราบและพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการ

จัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน ซึ่งควรประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ พ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคลากรภายนอกเพื่อกำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วม แนวทางการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณ

3. กิจกรรมการเรียนการสอน (A - Activities) คือ กิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่จะช่วยให้นักเรียนทั่วไปและนักเรียนพิการ หรือที่มีความบกพร่องได้รับการพัฒนาทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งประกอบด้วย

3.1 การบริหารจัดการหลักสูตร

- 1) แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program)
- 2) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan, IIP)
- 3) การตรวจสอบทางการศึกษา (Education Assessment)
- 4) เทคนิคการสอน
- 5) การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน
- 6) การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและชุมชน
- 7) การประกันคุณภาพ
- 8) การรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียน
- 9) การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม

4. เครื่องมือ (T - Tools) หมายถึง สิ่งที่น่ามาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเรียนร่วมช่วยให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเกิดการเรียนรู้และดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นการช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเครื่องมือดังกล่าวหมายถึงสิ่งต่อไปนี้

4.1 นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานและระบบการให้บริการที่ชัดเจน

4.2 งบประมาณ โรงเรียนจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนร่วมให้กับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง

4.3 ระบบการบริหารจัดการ

4.4 กฎกระทรวง ได้แก่ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2545

4.5 เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology, AT)

4.6 สิ่งอำนวยความสะดวก (Accessibility)

4.7 สื่อ หมายถึง สื่อทางการศึกษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4.8 บริการ หมายถึง บริการต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาของคนพิการแต่ละ

ประเภท

4.9 ตำรา อาจจัดทำในรูปแบบอื่นที่นอกเหนือไปจากตัวพิมพ์

4.10 ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา หมายถึงมาตรการอื่นที่นอกเหนือจากสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ที่ช่วยเหลือและสนับสนุนการเรียนรู้ของคนพิการ

4.11 ครูการศึกษาพิเศษ หมายถึงครูที่ได้รับการศึกษาสาขาการศึกษาพิเศษในระดับปริญญาตรีขึ้นไปหรือผู้ที่ได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กฎกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

สรุปได้ว่า การนำรูปแบบการจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท มาปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาของโรงเรียน ส่งผลให้เด็กพิการและเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้รับการเตรียมความพร้อม มีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเอง สามารถช่วยเหลือตนเองให้อยู่ในสังคมได้ และได้รับความพึงพอใจจากผู้ปกครองและชุมชนเป็นอย่างดี ส่งผลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีเจตคติที่ดีต่อบทบาทโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม และให้บริการแก่โรงเรียนอื่นๆ ที่มาศึกษาดูงานได้นำไปดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของ นักเรียน

ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วม

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล

ประสิทธิผลถือเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จของสถานศึกษา ซึ่งความสำเร็จขององค์กรนอกจากจะมุ่งเน้นให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ขององค์กรแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความสามารถและวิธีการปฏิบัติงานสู่ความสำเร็จด้วย ซึ่งได้มีนักวิชาการได้ให้คำจำกัดความของประสิทธิผลไว้ในหลายนิยามด้วยกัน คือ

รุ่ง แก้วแดง (2540 : 168- 169) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับผลที่ได้รับหรือผลสำเร็จของงาน ซึ่งการที่องค์กรสามารถดำเนินการให้ได้บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้ และองค์กรจะมีประสิทธิผลก็ต่อเมื่อองค์กรสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องจนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ผลลัพธ์ขององค์กรใกล้เคียงเป้าหมายขององค์กรหรือสูงกว่าประสิทธิผล จึงเป็นความสามารถขององค์กรในสถานะที่เป็นระบบสังคมหนึ่งในการดำเนินการได้ผลตามวัตถุประสงค์ โดยไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อวิธีการและทรัพยากรขององค์กร

ภรณ์ มหานนท์ (2545 อ้างถึงในรุ่ง แก้วแดง, 2540 : 68 - 169) ได้กล่าวถึงประสิทธิผลในมุมมองนักเศรษฐศาสตร์ว่าเป็นผลกำไร หรือผลประโยชน์จากการลงทุนสำหรับผู้จัดการฝ่ายผลิต ประสิทธิผล หมายถึง คุณภาพหรือปริมาณของผลผลิตที่เป็นสินค้าหรือบริการ สำหรับนักวิทยาศาสตร์ ประสิทธิผลอาจตีความในรูปสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ หรือผลผลิตใหม่ ๆ แต่สำหรับนักสังคมศาสตร์ ประสิทธิผล หมายถึง คุณภาพชีวิตในการดำเนินประสิทธิผลจึงเกี่ยวข้องกับผลงานที่องค์กรพึงประสงค์ หรือหมายถึงความสำเร็จของผลการปฏิบัติงานที่เป็นไป

วีระพล สุวรรณนันทน์ และคนอื่น ๆ (2524 อ้างถึงในรุ่ง แก้วแดง, 2540: 100) ได้กล่าวถึงประสิทธิผลไว้ว่า คือ ระดับของการบรรลุความมุ่งหมายของโครงการระดับของความสำเร็จตามเป้าหมายที่สังเกตเห็นได้ในองค์กร หรือเป็นที่นิยมนำออกมาเป็นรูปหน่วยสินค้าและบริการ

เดวิด เจ. ลอร์เวส (David J. Lawless, 1972 : 388) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลไว้ว่า หมายถึง ระดับความสำเร็จตามเป้าหมายที่สังเกตเห็นได้ในองค์กร

อาจิริส (Argyris, 1964 : 123) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลว่า หมายถึง สภาวะที่องค์กรสามารถเพิ่มผลผลิตมากขึ้น ในขณะที่ปัจจัยการผลิตลดลง หรือผลผลิตคงที่

แคทซ์และคานท์ (Katz and Kahn, 1966 : 19 - 26) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลในมุมมองของสังคมศาสตร์ว่าหมายถึง ความสัมพันธ์ของระบบย่อยต่าง ๆ คือ

1. ระบบย่อยเกี่ยวกับการผลิต
2. ระบบย่อยที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุน
3. ระบบย่อยที่ผลุงการทำงาน
4. ระบบย่อยสำหรับการปรับปรุง
5. ระบบย่อยของการบริหาร

โดยความสัมพันธ์ของระบบย่อยเหล่านี้จะนำมาซึ่งความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดของการกระทำร่วมกัน

เรคและคนอื่น ๆ (Reid and Others, 1988 : 5) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียนว่า หมายถึง ความสามารถของนักเรียนของนักเรียนที่จะบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรให้แก่สมาชิก

บาร์นาร์ด (Chester I. Bernard, 1966 : 82) ได้มองการปฏิบัติงานในองค์กรเป็นสองลักษณะ คือ 1) การปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าประสงค์ขององค์กร ซึ่งเรียกว่า ประสิทธิภาพ (Effectiveness) และ 2) การปฏิบัติงานที่ถือเอาความพึงพอใจของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับงานเป็นเครื่องจักร ซึ่งเรียกว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) แนวคิดของบาร์นาร์ดนำมาซึ่งแนวทางการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานในองค์กรต่อมาหลายลักษณะของไทยและต่างประเทศ

มาร์ชและไซมอน (March and Simon, 1958 : 84 - 92) พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน นั้นผูกพันกับการที่บุคคลมีกำลังใจในการทำงานหรือไม่เพียงใด และได้ผลงานดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่องค์กรให้ผลตอบแทนในลักษณะกลับกันบุคคลสามารถทำอะไรแก่องค์กรบ้าง

จากนิยามข้างต้น อาจสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลสำเร็จที่องค์กรสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในทั้งระบบ ซึ่งหมายถึง ระดับผลสำเร็จจากการบริหารงานขององค์กรที่เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้นั้นเอง

ประสิทธิผลในการจัดการศึกษา

ประสิทธิผล (Effectiveness) ตามแนวคิดของ ชงชัย สันติวงษ์ (2545 : 1) และเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2542 : 97) ที่ให้ความหมายของคำว่าประสิทธิผลไว้อย่างคล้ายคลึงกัน ประการหนึ่ง คือ ด้านความสำเร็จในการดำเนินการขององค์กรสามารถบรรลุผลตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ ที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้จะต้องใช้ทรัพยากรที่น้อยที่สุด

รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2542: 169) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับประสิทธิผลตามแนวคิดว่า ประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์กับผลงานที่องค์กรพึงประสงค์ หรือหมายถึง ความสำเร็จของการปฏิบัติงานที่เป็นไปหรือบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร แต่กรณี กิรีติบุตร (2542 : 2) ได้เสนอแนวคิดของนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ ในมุมมองเรื่องประสิทธิผลของนักเศรษฐศาสตร์ ได้มองความหมายขององค์กรเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลกำไรหรือผลประโยชน์จากการลงทุน (Return of Investment) นักวิทยาศาสตร์ได้มองประสิทธิผลในรูปของประสิทธิผลในแง่ของผลผลิตใหม่ ซึ่งอยู่ในรูปของประสิทธิภาพหรือปริมาณผลผลิตที่เป็นสินค้าและบริการ แต่นักสังคมสงเคราะห์ศาสตร์กับให้ความหมาย ประสิทธิภาพว่า หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเน้นการบรรลุเป้าหมาย ขององค์กร ประกอบกับกมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2546 : 32 - 33) ได้ให้แนวคิด หรือความหมายของประสิทธิผลว่า ประสิทธิภาพการจัดการสอนไม่น่าจะหมายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หรือความพึงพอใจ ในด้านการทำงานเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ประสิทธิผลการจัดการสอน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถ ผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกรวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนซึ่งจะทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

จากแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลที่กล่าวในข้างต้นสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของงาน เกิดจากความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรจนทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กรบรรลุ ผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งถ้าประยุกต์ใช้กับองค์กร ที่เป็นโรงเรียนอาจกล่าวได้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนที่มีสำคัญประการหนึ่ง คือ ประสิทธิภาพการสอน โดยครูผู้สอน หมายถึง ความสำเร็จและ

ความพึงพอใจของครูผู้สอนของโรงเรียนที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้การอบรม สั่งสอน และถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนจนเป็นผู้มีความรู้ มีความสามารถ และมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามจุดหมายของหลักสูตรและความต้องการของสังคม โดยการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่ อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลมีลักษณะแตกต่างกันไปตามลักษณะขององค์กร และหน่วยงาน แต่จะเป็นการเน้นเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ มีนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงตัวแปรที่สามารถใช้วัดประสิทธิผลได้ เช่น

ฮอย และมิสเกิล (Hoy & Miskel, 1991 : 373 อ้างถึงใน Mott, 1972) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมที่ถูกบีบบังคับได้ และรวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

การวัดประสิทธิผลการสอน

การสอน" เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ตามหลักสูตรกำหนดไว้ เพื่อจะทำให้การจัดการศึกษาบรรลุตามปรัชญา โดยมีครูผู้สอนเป็นตัวจักรสำคัญ ซึ่งครูผู้สอนต้องกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนแต่ละครั้งให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดความสามารถอะไร และเรียนรู้สิ่งใด จึงต้องเตรียมการสอนและจัดทำแผนการสอนล่วงหน้าโดยใช้เทคนิคหรือกลวิธีในการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา ธรรมชาติของผู้เรียน ตลอดจนจนสภาพแวดล้อมต่าง ๆ มีจิตวิทยาในการ ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ด้วยความสอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพและธรรมชาติของผู้เรียนรวมทั้งใช้สื่อการเรียนที่เหมาะสม เพื่อช่วยทำให้การสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

โรงเรียนเป็นองค์กรทางการศึกษาที่มีหน้าที่สำคัญในด้านการผลิตเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาประเทศ การที่โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตรงตามเป้าหมายจนเป็นที่เชื่อถือ ประสิทธิผลของโรงเรียนประการหนึ่ง ซึ่งเป็นผลอันเกิดจากการสอนโดยครูผู้สอนซึ่งหมายถึง ความสามารถในการจัดการสอน ได้สำเร็จการวัดประสิทธิผลการสอนของครูผู้สอนจึงมีเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง ซึ่งสามารถทำได้หลายแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดและเกณฑ์การศึกษาประสิทธิผลของมอท (Mott, 1972 : 763) ซึ่งครอบคลุมถึงประสิทธิผลการจัดการสอนในแง่ความสามารถ 4 ด้าน ดังนี้

1) ความสามารถในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน หมายถึง คุณภาพของนักเรียนอันเกิดจากประสิทธิผลการสอนของครูผู้สอนที่สร้างความเชื่อมั่นได้สูง โดยวัดความนิยม จากชุมชนและผู้ปกครอง จนส่งผลให้โรงเรียนมีนักเรียนเข้าเรียนมีจำนวนมาก มีคุณภาพด้าน

การเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์ดีโดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) ความสามารถในการศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาระดับสูงจำนวนมาก และโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ อาคารสถานที่ บรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ปัจจัยด้านการเงินคล่องตัวมีความสามารถในการจัดซื้อจัดจ้าง และการเบิกจ่ายได้อย่างสะดวกมีบุคลากร คือ ครูผู้สอนที่มีคุณภาพ ตลอดจนการบริหารจัดการที่ดีมีคุณภาพ เรื่องคุณภาพของนักเรียนนั้นส่วนใหญ่จะดูที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเกณฑ์ชี้วัด เพียงประการเดียว ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดควรพิจารณาถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาด้านทัศนคติ แรงจูงใจของนักเรียน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความปรารถนา และความคาดหวังต่าง ๆ รวมทั้งพฤติกรรมกรปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมมีจริยธรรม คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม ซึ่งลักษณะดังกล่าว นับเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมคาดหวังและต้องการอย่างมาก ม็อต (Mott, 1972 : 1763 - A) จึงสามารถสรุปได้ว่า คุณภาพที่เกิดกับผู้เรียนนอกจากจะเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง มีความสนใจ และสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ และยังมีพัฒนาการด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรม จริยธรรม ที่พึงปรารถนาให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปัจจัยที่มีส่วนเสริมสร้างประสิทธิผลการสอนของครูได้แก่ อาคารสถานที่ ที่เหมาะสมและพอเพียงต่อความต้องการของนักเรียน สภาพบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่มีความทันสมัยและเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน บุคลากรของโรงเรียนผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมองเห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการโรงเรียนอย่างแท้จริง หาแนวทางในการส่งเสริม พัฒนางานทางวิชาการให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน เป็นไปตามความคาดหวังของรัฐ ผู้ปกครองและชุมชน การสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ก่อให้เกิดประสิทธิผล ครู อาจารย์ ทุ่มเทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง พัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม โดยยึดกระบวนการที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ตลอดจนการปรับพฤติกรรมการสอนที่หลากหลายให้ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นที่เชื่อว่าโรงเรียนนั้นจะต้องบรรลุวัตถุประสงค์เกิดประสิทธิผลในด้านปริมาณและคุณภาพกับนักเรียน

จึงสรุปได้ว่า ประสิทธิผลการสอนของครูผู้สอนนอกจากจะพิจารณาจากการวัดระดับจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับเกณฑ์ที่ดีแล้ว ยังต้องพิจารณาจากการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา อันได้แก่ สื่อ อุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่โรงเรียนมีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการมีกลยุทธ์ในการจัดการสอนประกอบอีกด้วย

2. ความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก หมายถึง ความรู้สึก หรือพฤติกรรม การแสดงออกของผู้ที่ได้รับการศึกษาในทางที่ดีงามสมเหตุสมผลและสอดคล้องกับวิถีชีวิต และความต้องการของสังคม การศึกษานอกจากจะเสริมสร้างความเจริญให้บุคคลมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกายมีความสมบูรณ์แข็งแรง มีพัฒนาการอย่างเหมาะสมกับวัย ด้านอารมณ์มีความร่าเริง แจ่มใส สามารถปรับได้เหมาะสมกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ด้านสติปัญญา มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความคิด อย่างสร้างสรรค์ รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ด้านสังคมสามารถนำความรู้ความสามารถ และทักษะอันจำเป็นเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้จักเหตุและผล มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม นอกจากนี้การมีทัศนคติทางบวกเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการได้รับ การศึกษาอย่างครบถ้วนแล้ว ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีทัศนคติทางบวกจนมีความรู้สึก และแสดงออกซึ่งพฤติกรรม อันเป็นที่พึงประสงค์ของสังคมโดยรวมได้ กล่าวคือ มีจิตใจกว้างขวางไม่ทำตนต่อต้านหรือถอยหนีสังคม มีความมั่นคงทางจิตใจ มีเหตุผล และยอมรับ กฎกติกาของสังคมที่ได้กำหนดขึ้นและยินดีปฏิบัติตามด้วยความจริงใจ มีวิถีประชาธิปไตย ยอมรับและเคารพสิทธิของบุคคลอื่น เห็นความสำคัญ และคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม ให้ความร่วมมือร่วมใจต่อการปฏิบัติภารกิจของส่วนรวม ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เป็นผู้มีความสามารถควบคุมจิตใจและมีวินัยในตนเอง รู้จักอดกลั้น และกล้าเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ตลอดจนสามารถดำเนินการอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระเบียบวินัย รู้จักพัฒนาตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาและการอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีทัศนคติในทางบวกนั้นต้องอาศัยความสามารถของครูผู้สอนที่ต้องใช้เทคนิค วิธีการในการอบรม สั่งสอน ถ่ายทอดความรู้ ควบคุม คุณธรรมให้แก่ นักเรียนด้วย เพื่อให้ นักเรียนเป็นผู้มีเหตุผล มั่นใจในตนเอง รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีความต้องการพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าของตนเอง ซึ่งจะ ทำให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง องค์กรจะต้องประกอบด้วยคนและงาน โรงเรียนซึ่งเป็นองค์กรทางการศึกษา เช่นเดียวกันย่อมประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ นักเรียนและบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ สนับสนุนการ จัดกิจกรรมการเรียน การสอน จึงจะทำให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างสมบูรณ์ การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โรงเรียนจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียนจะต้อง

ทันสมัย สอดคล้องทันกับความเจริญก้าวหน้า และการเปลี่ยนแปลงนโยบายของโรงเรียน ไม่ควรยึดติดจนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ในขณะที่เดียวกันก็ควรจะต้องมีความสามารถปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการใช้นวัตกรรม และสื่อการสอนใหม่ ๆ มีการค้นคว้า และพัฒนาสื่ออุปกรณ์การสอน อยู่อย่างสม่ำเสมอ มีการปรับปรุง อาคารสถานที่ จัดสภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการ และเกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

ครูผู้สอนจะต้องมีบทบาทสำคัญต่อการปรับตัวอย่างไม่หยุดนิ่ง โดยต้องพยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างรูปแบบการปฏิบัติงานและการดำเนินการด้านการสอนให้มีความคล่องตัวต่อการปฏิบัติงาน ครูผู้สอนต้องเป็นนักพัฒนามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องตลอดเวลา การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ เพื่อสามารถปรับตัวอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น จะต้องมีเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ ให้เกิดกับนักเรียนทั้งเนื้อหาวิชาการและคุณธรรมจริยธรรม มากกว่าที่จะบอกความรู้หรือสอนหนังสือแบบธรรมดา เพราะวิธีการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นวิธีที่จะติดตัวนักเรียน ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ และพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข

สรุปได้ว่า ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนา หมายถึง ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล รู้จักวางแผนเพื่อพัฒนาระบบ รูปแบบการดำเนินงานและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย และเหมาะสมกับสภาพนักเรียนดังที่กล่าวว่า มีความเป็นเอกภาพทางการเรียนรู้แต่หลากหลายทางด้านกระบวนการสอน โดยการใช้แนวทางและวิธีการบูรณาการ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน มีพัฒนาการทางด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้เพื่อการอยู่รอดในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นพลวัตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

4. ความสามารถในการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ครูผู้สอนย่อมมีรูปแบบในการบริหารงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ การกำหนดรูปแบบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนแต่ละคนจะมีรูปแบบให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียนแต่ไม่ว่าจะมีรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนแบบใด ซึ่งระบบในการสอน ของครูผู้สอนย่อมประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ เป้าหมายคือ ความมุ่งถึงความสำเร็จที่สูงสุด อันเกิดจากการสอน บทบาท หน้าที่เป็นส่วนประกอบรองลงมาเพื่อการร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดการประสานงานเป็นแนวทางการขอความร่วมมือ เพื่อการสนับสนุนในการจัดการสอนให้มีความชัดเจน

และเกิดความเรียบร้อย กิจกรรมคือการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ในลักษณะหรือรูปแบบแบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายด้านการจัด กิจกรรมการสอนของครูผู้สอน เป็นการสร้างคนให้เกิดความรู้ และพัฒนาศักยภาพของบุคคลตามแนวทาง ที่เหมาะสมการบริหาร และการจัดการโรงเรียนจึงควรมีความยืดหยุ่นพอสมควร ตั้งแต่หลักสูตรควรปรับ ให้เหมาะสมกับท้องถิ่น สภาพของบุคลากรและทรัพยากรที่มีอยู่ สำหรับการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งด้าน การจัดกิจกรรมในหลักสูตร และเสริมหลักสูตรควรให้เพียงพอ และมีความหลากหลายสอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ ความถนัดของนักเรียน จะช่วยเป็นแนวทางพัฒนาการเรียนรู้ การปรับตัวและบุคลิกภาพ ของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ถูกต้องตาม กฎ ระเบียบ ข้อตกลงต่าง ๆ บางเรื่องเป็นสิ่งที่ล้ำสมัยไม่ทัน สภาพปัจจุบันจึงควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสม ครูผู้สอนมีส่วนสำคัญในการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีความราบรื่น เรียบร้อย และความเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารจึงควร ปฏิบัติตนให้เหมาะสม ไม่ใช่อำนาจเผด็จการ ไม่ควรยึดกฎระเบียบ โดยเคร่งครัด สิ่งใดที่เป็นอุปสรรคของการสอน ควรมีความยืดหยุ่นบ้างแต่ต้องไม่เสียประโยชน์ตามเป้าหมายของการสอน ครูผู้สอนควรเป็นผู้สร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียน ให้เกิดความยอมรับและเอื้ออาทร เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างระหว่างกันและกัน ควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน โดยวิธีต่าง ๆ เช่น การยกย่อง ชมเชย การให้รางวัลในบางโอกาส หรือการสร้างสภาพบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เกิดความเป็นมิตร ให้ความร่วมมือร่วมใจระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน ซึ่งเหล่านี้ย่อมทำให้เกิดประสิทธิผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งกับครูผู้สอนและนักเรียน

สรุปโดยกล่าวได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน ควรมีการจัดระบบ และรูปแบบวิธีการเรียนการสอน โดยการมีส่วนร่วมทั้งจากบุคลากรของโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนชาวบ้านในชุมชน ดังนั้นการประสานงานเพื่อการมีส่วนร่วมจึงเป็นความจำเป็นต่อการกำหนดแนวทางพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพและคุณลักษณะตามที่นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมต้องการ อีกทั้งยังจะเป็นการแสวงหา และระดมทรัพยากรเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในปัจจุบัน และอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างสูงสุด

2. ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนร่วม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

การบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) โดยผู้สำเร็จการศึกษามีคุณสมบัติตามที่ต้องการครบถ้วน ทั้งสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการและสัมฤทธิ์ผลที่ไม่ใช่วิชาการ

2. การเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด

เด็กพิการทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด ซึ่งโดยทั่วไปคือ จัดเข้าเรียนร่วม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละคน การจัดแยกสอนต่างหาก จะกระทำตามความจำเป็นเท่านั้น

3. การได้รับบริการตามกฎกระทรวง

เด็กพิการได้รับบริการตามกำหนดในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2545 ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามที่กำหนดใน IEP โดยจัดให้ได้รับบริการในระบบอุปถัมภ์เฉลี่ยคนละ 2,000 บาท

4. การบรรลุนวัตกรรมระยะยาว

การบรรลุนวัตกรรมระยะยาว พิจารณาจากอัตราการเรียนต่อและหรือประกอบอาชีพ อัตราการเข้าชั้น และออกกลางคัน อัตราการเรียนจบช่วงชั้น

5. ระบบการส่งต่อ

สถานศึกษามีระบบส่งต่อเด็กและเยาวชนพิการ ทั้งระหว่างห้องเรียน ชั้นเรียน ระหว่างสถานศึกษาและระดับการศึกษา รวมทั้งการเตรียมด้านคุณภาพชีวิต การพึ่งตนเองได้และการดำรงชีวิตอิสระในสังคม

6. ความพึงพอใจและความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง

ผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูการศึกษาพิเศษ พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กและเยาวชนพิการได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีความพึงพอใจและความร่วมมือของพ่อแม่ ผู้ปกครอง บุคลากรในสถานศึกษาและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในทุกกิจกรรมที่ทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานจัดการเรียนร่วม

การจัดการเรียนร่วม

การจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำเป็นการจัดการศึกษาที่ให้การช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางการเรียน เด็กที่บกพร่องทางกาย ให้มีโอกาสดำเนินการศึกษาเพิ่มขึ้น

ประเทศไทยจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบการเรียนร่วมขึ้น ในราว พ.ศ. 2500 โดยกระทรวง ศึกษาธิการจัดให้มีการทดลองเรียนร่วมใน โรงเรียนปกติเป็นครั้งแรกใน โรงเรียนประถมศึกษา 7 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร โดยจัดเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องของสติปัญญาเท่านั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2507 ได้มีการจัดการสอนเด็กที่มีความบกพร่องของการมองเห็นเรียนร่วมใน

โรงเรียนปกติ จนกระทั่งถึง ปี 2520 กระทรวงศึกษาธิการได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ขึ้น ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กพิการว่า “เป็นการศึกษาที่จัดให้แก่บุคคลที่มีลักษณะพิเศษหรือผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อาจจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะหรือจัดในโรงเรียนปกติก็ได้ตาม ความหมาย” จากนโยบายดังกล่าว ทำให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการมีความชัดเจนขึ้น และการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้รับการยอมรับว่าเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กกลุ่มดังกล่าวได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้ารับการศึกษาในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 17 - 18)

เมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้ถูกจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2523 มีภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา ภาคบังคับแก่เด็กทุกคนที่มีอายุย่างปีที่แปดถึงอายุย่างเข้าปีที่สิบห้าอย่างทั่วถึง โดยไม่แยกว่า เป็นเด็กพิการหรือเด็กปกติ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2523 และรับโอนงานการจัดการเรียนร่วมของ โรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือ จากองค์การศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการในการจัดส่งครูพิเศษไปช่วยสอน หรือเป็นครูประจำชั้นแล้วแต่กรณี จัดสรรงบประมาณช่วยค่าวัสดุและอุปกรณ์การสอน การนิเทศ และการอบรมครู จนถึงปีงบประมาณ 2528 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541 ก : 10)

1. ปรัชญาพื้นฐานการจัดการเรียนร่วม

ปรัชญา การเด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติ จะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตร่วมกันได้อย่างมีความสุข

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547: 3 - 4) ได้สรุปแนวความคิดในการจัดการศึกษาพิเศษและปรัชญาการศึกษาเพื่อคนพิการดังนี้

แนวคิดในการจัดการศึกษา คนพิการเป็นทรัพยากรบุคคลของสังคม หากได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง ย่อมมีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพที่จะประกอบอาชีพ พึ่งพาตนเอง และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งการช่วยสร้างสรรค์สังคมได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป การส่งเสริมพัฒนาคนพิการได้เต็มศักยภาพต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การค้นพบความพิการ การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การให้การศึกษา การพัฒนาทักษะสังคม การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถคนพิการให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม(Early Intervention Services) ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ ให้การศึกษาอบรมให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี มีอาชีพ มีงานทำ สามารถดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม ช่วยเหลือตนเองและ ส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการมุ่งเน้นการให้โอกาสการศึกษาที่เท่าเทียมทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยยึดหลักการการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐได้จัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย”

ประกอบกับมาตรา 30 วรรค 3 บัญญัติว่า “ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สมรรถภาพ หรือสุขภาพ สถานะของบุคคลจะกระทำมิได้” ซึ่งหมายความว่าประชาชนไทยทุกคนมีสิทธิทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างน้อยอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะมีความพิการทางกายหรือสุขภาพอย่างไร ทั้งนี้โดยรัฐต้องจัดตั้งอำนวยความสะดวกและความช่วยเหลือให้ตามมาตรา 55 ซึ่งบัญญัติว่า “ บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือจากรัฐทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ เป็นการรวมพลังระหว่างหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน องค์กร ชุมชน องค์กรคนพิการและผู้ปกครองคนพิการและองค์กรเอกชนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการทุกระบบและครบวงจร จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมพัฒนาระบบการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ มุ่งปลูกจิตสำนึกและสร้างเจตคติที่เหมาะสมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยให้สังคม ชุมชน ผู้จัดบริการและประชาชน ตระหนักถึงศักยภาพความแตกต่างระหว่างเฉพาะบุคคลรวมถึงสิทธิเท่าเทียมของบุคคลทุกคน

ปรัชญาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ

การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการในสหัสวรรษใหม่จะมีแนวทางการจัดที่ชัดเจนขึ้น กล่าวคือ มุ่งจัดในลักษณะการศึกษาแบบเรียนร่วม (Inclusive Education) ซึ่งหมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนในระบบการศึกษาเดียว โดยไม่แยกว่าเป็นเด็กพิการต้องไปเรียนในสถานศึกษาเฉพาะ รวมทั้งเด็กนั้นต้องได้รับการสนับสนุนทุกด้านทั้งด้านการแพทย์ วิชาการ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา โรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตร ยุทธศาสตร์ การบริหาร จัดการเทคนิคการเรียนการสอน สถานที่ ฯลฯ รวมทั้งจัดให้มีบุคลากรสนับสนุน ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนให้เด็กทุกคนได้เรียนรวมในสถานศึกษาเดียวกัน

เบญจมา ชลธารนนท์ (2543 : 28) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาพิเศษไว้ว่า “ในปัจจุบันนี้ถึงแม้ว่า ประเทศไทยจะจัดการศึกษาให้กับคนพิการในลักษณะเรียนร่วม (Inclusive Education or Mainstreaming) และการศึกษาพิเศษเฉพาะความต้องการ แต่ก็ถือว่าประเทศไทยนั้น ได้พยายามจัด

การศึกษาให้เด็ก โดยสนับสนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลือทางการศึกษา”

การเรียนรู้ร่วม หมายถึง การจัดเตรียมความพร้อมให้กับเด็กพิการจนถึงระดับหนึ่งแล้ว ส่งเด็กพิการไปเรียนร่วมในระบบโรงเรียนปกติ โดยอาจจัดได้หลายรูปแบบและมีลักษณะการจัดที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถเลื่อนไหลได้ตามความต้องการของเด็กแต่ละบุคคล

การศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ หมายถึง การศึกษาที่จัดในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ให้กับเด็กพิการแต่ละประเภทความพิการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 วรรคสอง กำหนดให้ “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมการสื่อสารและการเรียนรู้หรือร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ” วรรคสาม “การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง” นั้นหมายถึงคนพิการทุกประเภทมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยรัฐต้องจัดการศึกษาให้ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย รวมทั้งจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้

จากความสำคัญและปรัชญาของการจัดการศึกษาพิเศษดังกล่าว ผู้ศึกษาในฐานะผู้บริหารโรงเรียนบ้านอ่างหิน (เพียรพิทยาคาร) จึงได้นำปรัชญาดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยรวมของโรงเรียนให้ดีขึ้นและสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กพิการเรียนร่วมได้เต็มตามศักยภาพและสามารถเรียนรู้ร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนได้อย่างปกติสุข

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม

การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนร่วม

การจัดเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนร่วม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541 ก : 169 - 19) ได้ให้แนวทางไว้ ดังนี้

การจัดเตรียมอาคารสถานที่

อาคารสถานที่ที่จะต้องเลือกและจัดเตรียมให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของเด็กแต่ละประเภท

อาคารเรียนสำหรับชั้นเรียนร่วม การเรียนร่วมเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความพร้อมใกล้เคียงกับเด็กปกติ จึงใช้ชั้นเรียนปกติได้ กรณีเด็กที่มีความบกพร่อง

ทางร่างกาย ซึ่งต้องใช้กายอุปกรณ์หรือเก้าอี้ล้อเลื่อน ต้องจัดชั้นเรียนไว้ชั้นล่างของอาคาร มีห้องน้ำ ห้องส้วมเฉพาะ และมีทางลาดขึ้น - ลง

ห้องบริการพิเศษ เช่น ห้องแก้ไขการพูด ห้องกายภาพบำบัด และห้องกิจกรรมบำบัด

ห้องเสริมวิชาการ เป็นห้องขนาดเท่ากับห้องเรียน หรือมีขนาดเล็ก และขนาดใหญ่กว่าห้องเรียนได้ มีเครื่องมือและอุปกรณ์ ตลอดจนเอกสารและหนังสือที่จำเป็นต้องใช้ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ห้องน้ำห้องส้วม ควรเพิ่มห้องน้ำสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ซึ่งต้องใช้ อุปกรณ์หรือเก้าอี้ล้อเลื่อนอย่างน้อย 1 ห้องในอาคาร

ทางลาดขึ้น - ลง สำหรับเด็กที่ใช้เก้าอี้ล้อเลื่อนหรือไม้ค้ำยัน และควรมีราวจับอย่างน้อย หนึ่งข้าง

การเตรียมบุคลากร

การเตรียมบุคลากรในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะยอมรับเด็กที่มีความพิเศษ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วมอย่างเพียงพอ และเข้าใจการปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนเพื่อเสริมงานเรียนร่วมให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ มีดังต่อไปนี้

ผู้บริหาร

1. ต้องมีเจตคติที่ดี
2. มีหลักในการบริหารจัดการเรียนร่วม
3. ทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน
4. จัดหาบริการสนับสนุนเพื่อเสริมงานเรียนร่วม
5. ส่งเสริมให้กำลังใจในการปฏิบัติ

ครูประจำชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ/ ครูประจำวิชา

1. ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้พื้นฐาน และวิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่องเรียนร่วมในชั้นของตน

2. ควรเข้าใจวิธีการประสานงานกับบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และยอมรับให้เข้าเรียนในฐานะสมาชิกคนหนึ่งในโรงเรียน

ครูประจำชั้นพิเศษ

- โดยเฉพาะ
1. เป็นครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ หรือ ได้รับการฝึกอบรมทางการศึกษาพิเศษ
  2. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม
  3. มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีความต้องการพัฒนาตนเอง
  4. มีความตั้งใจในการสอน

ครูเสริมวิชาการ

1. เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนเพิ่มเติมจากการที่เด็กได้เรียนในห้องปกติ
2. เป็นผู้ประสานให้คำแนะนำครูให้ปฏิบัติต่อเด็กที่มีความบกพร่องได้ถูกต้อง

การจัดเตรียมนักเรียน

เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่จะจัดเข้าเรียนในชั้นเรียนร่วมมีอยู่ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. เด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อมหรือ ได้พัฒนาความสามารถแล้ว เช่น การฝึกพูดสำหรับเด็กหูตึง การฝึกอ่านและเขียนอักษรเบรลล์ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. เด็กที่เข้ามาเรียนตามการศึกษาภาคบังคับ โดยผู้ปกครองไม่รู้ว่าเด็กของตนบกพร่องทางสติปัญญา และมีปัญหาทางการเรียนรู้
3. เด็กที่ได้รับการส่งต่อมาจากหน่วยงานอื่น เช่น แพทย์ มูลนิธิ หรือสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ เพื่อการเรียนร่วม เด็กประเภท 2 - 3 ที่ยังไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมในการเรียนจะต้องได้รับการเตรียมความพร้อมในด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

นักเรียนปกติ

1. ให้ความรู้และแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วม
2. มีความเข้าใจและวิธีการช่วยเหลือที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกต้อง
3. มีเจตคติที่ดียอมรับและมองเห็นคุณค่าความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การจัดเตรียมผู้ปกครอง

การดำเนินการ มีดังนี้

1. การประชุมพิเศษผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน
2. มีการนัดหมายและพบปะเป็นระยะ
3. สนับสนุนผู้ปกครองให้ร่วมกิจกรรมในรูปแบบของอาสาสมัคร
4. สนับสนุนผู้ปกครองให้ร่วมกลุ่ม ตั้งสมาคมผู้ปกครอง - ครู ซึ่งเนื้อหาที่ปกครองควรทราบมี ดังนี้

1. สิทธิมนุษยชนที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับ
2. แนวทางที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. ระเบียบของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
4. แนวการสอนและแนวการประเมินผลการเรียน
5. บทบาทของผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือกับโรงเรียน
6. รายชื่อสถานที่สถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานของรัฐที่ให้บริการแก่เด็กที่มีความ

ต้องการ พิเศษ

การจัดเตรียมแผนการสอนและโครงการสอน

เด็กที่ส่งเข้าเรียนร่วมจะเรียนหลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่เนื่องจากความบกพร่องทำให้ไม่สามารถเรียนบรรลุได้ทุกจุดประสงค์ จึงจำเป็นต้องตัดสิ่งที่ไม่สามารถทำได้ออกและเพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นอื่นเข้าไป ฉะนั้นการจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กได้เรียนตามความสามารถและได้รับบริการพิเศษตามความเหมาะสม

การจัดเตรียมการวัดและประเมินผล

1. การวัดและประเมินผล จะต้องแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติ โดยไม่นำคะแนนและจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปรวมกับเด็กปกติ
2. การวัดผลจะต้องสอดคล้องกับการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน รายละเอียดกำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งครูผู้สอนจะทำไว้ก่อนเปิดภาคเรียนแรก
3. ในกรณีที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ และเรียนเนื้อหาครบถ้วนเช่นเดียวกับเด็กปกติ โดยไม่มียกเว้นการวัดและประเมินผลให้ได้ตามเกณฑ์เด็กปกติ
4. ในกรณีที่ได้รับการยกเว้นจุดประสงค์การเรียนรู้บางจุดประสงค์และยกเว้นเนื้อหาบางเนื้อหา การวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับเด็กแต่ละคน
5. จะต้องปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนร่วม ควรคำนึงถึงสถานที่ต้องมีความเหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของเด็กแต่ละประเภท สภาพความพร้อมของบุคลากร ซึ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วมอย่างเพียงพอและเข้าในการปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนเพื่อเสริมงานเรียนร่วม ให้ประสบความสำเร็จ สภาพความพร้อมของเด็ก ซึ่งต้องแยกประเภทของเด็กก่อนว่ามีลักษณะเฉพาะ แบบใด รวมถึงการจัดเตรียมแผนการสอนและ โครงการสอนจะต้องมีความ

สอดคล้องกับปัญหา มีวิธีวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3. ความหมายของการเรียนร่วม

ปัจจุบันในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการหรือการศึกษาพิเศษ มีแนวทางที่ชัดเจนขึ้น กล่าวคือ แทนที่จะจัดการศึกษาให้เป็นแบบเฉพาะทางหรือการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการคือจัดการศึกษาในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ให้กับเด็กพิการแต่ละประเภท ก็มุ่งมาจัดในลักษณะการศึกษาแบบเรียนร่วม (Inclusive Education) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 2)

กระทรวงศึกษาธิการ (2541ก : 9) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนร่วมไว้ว่า การเรียนร่วมหมายถึง การรวมเอาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปในระบบการศึกษาปกติ มีการร่วมกิจกรรมและใช้เวลาช่วงใดช่วงหนึ่งในแต่ละวันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ โดยมีความหมายตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษ 3 คำ ซึ่งมีความหมายคล้ายคลึงกัน คือ

การเรียนร่วมเต็มเวลา (Mainstreaming) หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าชั้นเรียนร่วมในชั้นปกติเต็มเวลาโดยมีบริการเพิ่มเติมพิเศษ

การเรียนร่วมบางเวลา (Integration) หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในชีวิตปกติบางวิชา และรวมถึงการจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ

การเรียนรวม (Inclusion หรือ Inclusive Education) หมายถึง การจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าเรียนร่วมชั้นกับเด็กปกติ โดยวิธีการรับเข้าเรียนร่วมกันตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษา โดยมีพื้นฐานเชื่อว่า เด็กในท้องถิ่นทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เมื่อถึงอายุเข้าเรียนก็ควรได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในท้องถิ่นเช่นกัน

เบญญา ชลธานันท์ (2543 : 12) ได้ให้ความหมายของการเรียนร่วมไว้ว่า หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนในระบบการศึกษาเดียว โดยไม่แยกว่าเด็กพิการต้องไปเรียนในสถานศึกษาเฉพาะ รวมทั้งเด็กนั้นต้องได้รับการสนับสนุนทุกด้าน ทั้งด้านการแพทย์ กึ่งแพทย์ วิชาการ สื่อสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา โรงเรียนปรับเปลี่ยนหลักสูตรยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการ เทคนิคการเรียนการสอนและสถานที่รวมทั้งจัดให้มีบุคลากรสนับสนุน ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนให้กับเด็กทุกคนได้เรียนรวมในสถานที่เดียวกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนร่วม หมายถึงการจัดเตรียมความพร้อมให้กับเด็กพิการจนถึงระดับหนึ่งแล้วส่งเด็กพิการไปเรียนร่วมในระบบโรงเรียนปกติ โดยอาจ จัดได้หลายรูปแบบและมีลักษณะการจัดที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถเลื่อนไหลได้ตามความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 21) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนร่วมเป็นวิธีการจัดการเรียนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติเพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้ตามรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

จากความหมายและคำจำกัดความของการเรียนร่วมที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ สรุปได้ว่า การเรียนร่วมคือ การนำเด็กที่มีความบกพร่องมาเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้มากที่สุด และจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของเด็กเพื่อให้เด็กสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

4. รูปแบบการจัดการเรียนร่วม

รูปแบบที่ 1 การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา

การจัดบริการสำหรับเด็กพิเศษลักษณะนี้ จัดให้กับเด็กที่มีความพิการไม่มาก หลังจากเด็กได้รับการบำบัดรักษา หรือฟื้นฟูสมรรถภาพในด้านที่จำเป็นก็สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ทั้งนี้อาจมีอุปกรณ์ เครื่องมือพิเศษช่วยทางการศึกษา เช่น เครื่องช่วยฟัง รวมทั้งการให้บริการแนะแนวแก่ครูในชั้นเรียนปกติด้วย ในกรณีเด็กปัญญาเลิศ เด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง และเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ ก็สามารถเรียนร่วมในลักษณะนี้เพียงแต่ปรับโปรแกรมการสอนและวิธีการสอนให้เหมาะสมกับสภาพความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละประเภท

รูปแบบที่ 2 การเรียนร่วมในชั้นปกติ โดยได้รับการบริการพิเศษ

การจัดบริการ โดยให้เด็กพิเศษเรียนในชั้นเรียนปกติเป็นบางเวลาโดยได้รับการบริการต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น ได้รับการสอนเสริมบางวิชาจากครูการศึกษาพิเศษ เช่น ฝึกพูด ฝึกให้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหว และ โปรแกรมพิเศษของเด็กปัญญาเลิศ เป็นต้น โดยเด็กได้รับการบริการเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

รูปแบบที่ 3 การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ

จัดให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก รวมทั้งเด็กที่มีความสามารถสูง จนไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ควรจัดบริการพิเศษให้ เช่น กายภาพบำบัด อาชีวบำบัด การแก้ไข การพูด การฝึกฟัง ตลอดจนการเพิ่มความรู้สำหรับเด็กที่มีความสามารถสูง เป็นต้น

รูปแบบที่ 4 การจัดโรงเรียนพิเศษ

เด็กพิเศษที่มีความบกพร่องมาก และไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ครูการศึกษาพิเศษที่สอน จำเป็นต้องมีความรู้ทางการศึกษาพิเศษสอนประจำในโรงเรียนพิเศษ

รูปแบบที่ 5 การจัดการศึกษาพิเศษนอกโรงเรียน

คือการจัดการศึกษาพิเศษใน โรงพยาบาล สถานพักฟื้น สถานรับเลี้ยงเด็กและที่บ้าน เป็นต้น เป็นการจัดให้เด็กพิการทางกายและสุขภาพ หรือเด็กปัญญาอ่อน

นอกจากรูปแบบดังกล่าวข้างต้น โจนและคอลลินส์ (Jones and Collins, 1996 อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 21) ได้เสนอแนะรูปแบบเรียนร่วม ดังนี้

1. รูปแบบชั้นพิเศษเต็มเวลา
2. รูปแบบชั้นพิเศษแบบผสม
3. รูปแบบห้องเสริมความรู้
4. รูปแบบครูเดินสอน
5. รูปแบบให้คำปรึกษาแนะนำสำหรับครู

ในปัจจุบันการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในประเทศต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะจัดรูปแบบการเรียนร่วม ทั้งในลักษณะที่สอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชนขององค์การทางการศึกษาและวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ที่ว่าเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สนองต่อความต้องการที่แตกต่างกัน และมุ่งให้รัฐต่าง ๆ จัดการศึกษาแบบบูรณาการ โดยให้เด็กทุกคนรวมทั้งเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสอื่น ๆ เข้าสู่ระบบการศึกษาปกติ โดยอาจจัดบริการตามความเหมาะสมกับสภาพความบกพร่อง โดยจัดเรียนร่วมกับเด็กปกติในระบบ โรงเรียน การจัดหลักสูตรหรือห้องเรียนพิเศษ การจัดตั้งสถาบันขึ้นเป็นการเฉพาะ จากการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ถึงสภาพการให้บริการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร บราซิล ฟิลิปปินส์และออสเตรเลีย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 23) พบว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสมีแนวคิดหลักในการให้บริการการศึกษา 4 ประการ คือ

1. ความเสมอภาคและการบูรณาการ มุ่งเน้นสิทธิและความเท่าเทียมของเด็กทุกคนที่จะได้รับการศึกษา โดยเข้าสู่ระบบ โรงเรียนให้มากที่สุด
2. การเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยต้องมีทั้งด้านวิชาการ และด้านการดำรงชีวิตในสัดส่วนที่เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของเด็กแต่ละกลุ่ม
3. การศึกษากับการพัฒนาการเด็ก มองการศึกษาในฐานะเป็นเครื่องมือ เพื่อพัฒนาศักยภาพ ส่วนบุคคลของเด็กให้สามารถมีอาชีพพึ่งพาตนเองได้และมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในกระบวนการ พัฒนาสังคมโดยผูกโยงการศึกษาและตัวเด็กเข้ากับกระบวนการทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ

4. เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ให้เด็กเห็นคุณค่าของเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละชาติและเผ่าพันธุ์ โดยมียุทธศาสตร์ที่สำคัญประการหนึ่งคือ การปรับกระบวนการให้บริการให้เกิดความยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลาย มีการผสมผสานหลายรูปแบบเพื่อให้เกิดการบริการที่ครบวงจรมากขึ้น รวมทั้งมีความเป็นองค์รวมของกลไกและกระบวนการให้บริการซึ่งต้องสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันและคำนึงถึงการพัฒนารอบด้านของเด็ก รวมทั้งครอบครัวและชุมชนของเด็ก ซึ่งจะต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการทั้งในฐานะกลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินงานด้วย สำหรับรูปแบบในการให้บริการมีความหลากหลายรูปแบบ หลักที่พบข้อหนึ่งคือ การศึกษาในระบบ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แต่มีวิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้โรงเรียนมีศักยภาพเพียงพอที่จะรองรับความต้องการของเด็กกลุ่มนี้ เช่น การเพิ่มงบประมาณด้านการศึกษาให้แก่โรงเรียน การให้ทุนการศึกษาเป็นรายบุคคล การปรับเปลี่ยนการศึกษาในโรงเรียนให้ยืดหยุ่นและตอบสนองความต้องการเฉพาะและการให้การศึกษาเสริมเพื่อให้เด็กกลุ่มนี้สามารถเรียนทันเด็กปกติได้

จากแนวคิดของนักการศึกษา ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษา ซึ่งลักษณะการจัดการมีหลายรูปแบบ ครูสามารถเลือกใช้รูปแบบให้สอดคล้องเหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของเด็กได้ โดยพยายามให้เด็กได้เรียนรู้ร่วมกับเด็กในชั้นปกติให้มากที่สุดและจัดให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของเด็ก ตลอดจนคำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียน ผู้บริหาร ครู ชุมชนและความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ ด้วย จึงจะช่วยให้การจัดการเรียนร่วมบรรลุผลมากที่สุด อีกทั้งการจัด การเรียนการสอน และการบริการต้องจัดให้เด็กได้รับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจและความสามารถ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เกษม ทองสัมฤทธิ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการการนิเทศงานวิชาการของครูโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ความต้องการการนิเทศของครูโครงการเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความต้องการการนิเทศด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการการนิเทศด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

ความต้องการ การนิเทศงานด้านวิชาการของผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการสอน โครงการเด็กพิการ เรียนร่วมกับเด็ก ความต้องการการนิเทศของครู โครงการเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1 - 5 ปี และมากกว่า 5 ปี ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อ การสอน ด้านวัดผลและประเมินผล แต่ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า ครูที่มี ประสบการณ์ 1 - 5 ปี มีความต้องการมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

สหภัทร์ เจริญยศ (2540 : 106 - 107) ได้ศึกษาความต้องการ เจตคติของครูและ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเรียนร่วมในโรงเรียนวัดโพคยกับ โรงเรียนราชวินิต พบว่า ครูและ ผู้ปกครองมีความต้องการและปัญหาต่อการเรียนร่วมในระดับมาก แต่ครูผู้สอนมีเจตคติที่ดี ผู้ปกครองมีเจตคติระดับปานกลางต่อการเรียนร่วมครูผู้สอนใน โรงเรียนที่มีสภาพต่างกันจะมีความ ต้องการต่อการจัดการเรียนร่วมต่างกัน และมีปัญหาและมีเจตคติต่อการจัดการเรียนร่วมไม่แตกต่าง กัน ผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความต้องการ ปัญหาและเจตคติต่อ การเรียนร่วมแตกต่างกัน

ทนันชัย อินทนาชัย (2542 : 70 - 75) ได้ทำการศึกษาวิจัยการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก พิการ แบบเรียนร่วมกับเด็กปกติในจังหวัดพิษณุโลก โดยทำการศึกษาที่ เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษาแบบ เรียนร่วม ผลการวิจัย พบว่า สภาพของเด็กพิการที่เรียนร่วมกับเด็กปกติส่วนใหญ่เป็น เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (29.20 %) และศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา (78.51%) ความ ต้องการทางการศึกษาของเด็กพิการต้องการเรียนร่วม โดยให้มีการส่งเสริมทางการศึกษา การ สอนซ่อมเสริม การมีส่วนร่วมทางด้านวิชาการ การกีฬาและส่งเสริมการเรียนวิชาชีพและสถานที่ ทำงาน สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในด้านอาคารและสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ ด้านบุคลากร ไม่มีบุคลากรด้าน การศึกษาพิเศษและบุคลากรขาดทักษะในการสอนเด็กพิการ ด้านหลักสูตรและกิจกรรมเสริม หลักสูตร โรงเรียนใช้หลักสูตรปกติสอนเด็กพิการและจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็น กิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านวิชาการ ขาดแคลนแหล่งความรู้ และผู้ให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเด็ก พิการ ด้านการเรียนการสอนโรงเรียนส่วนใหญ่ จัดการสอนร่วมชั้นให้เด็กพิการ ด้านสื่อการเรียนการ สอน ขาดสื่อการสอน

วิมาลา ชโยดม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สำหรับเด็กพิการในเขตภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเด็ก พิการ ทั้งใน โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีทัศนคติต่อปัญหาการจัดการสอนและบุคลากร

ทางการสอน ด้านการจัดงบประมาณ ด้านภูมิหลังของ ครอบครัวเด็กพิการ และด้านความร่วมมือ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นเมื่อพิจารณาตาม ประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง ในด้านภูมิหลังของครอบครัว เด็กพิการ ส่วน ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ตามทรรศนะของ ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนเด็กพิการในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในด้านการจัดการเรียน การสอน และบุคลากรทางการสอน ด้านงบประมาณ ด้านภูมิหลังของครอบครัวเด็กพิการ และด้านความ ร่วมมือการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ เมื่อพิจารณาตามตำแหน่งงาน พบว่าทรรศนะต่อปัญหาไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยเมื่อพิจารณาตามประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพการทำงานต่างกัน มีทรรศนะต่อปัญหาในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหาร โรงเรียนและ ครูผู้สอนเด็กพิการในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มี ประสิทธิภาพการทำงานต่างกันมีทรรศนะต่อปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 2 ด้าน คือ ด้านภูมิหลังของครอบครัวเด็กพิการ และด้านความร่วมมือในการจัดการศึกษา ที่เหลืออีก 2 ด้าน มีทรรศนะต่อปัญหาไม่แตกต่างกัน

อารีย์ เพลินชัยวานิช (2548 : 80) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการ บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปี การศึกษา 2548 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร ด้าน คุณลักษณะที่จำเป็นของครู ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความ ช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ทั้งใน ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียน ร่วมดีเด่นในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็นรายด้าน คือ ด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพ การจัดการเรียนร่วมและความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวม คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) และด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู (TEACHER) ได้สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง

วรรณเพ็ญ วงศ์สุคนธ์ (2549 : 85) วิจัยเรื่องการประเมิน โครงการนิเทศ ติดตามผลการ บริหารจัดการโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ปี การศึกษา 2549 ผลการวิจัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนักเรียนมีความ คิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมการเรียน

การสอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านเครื่องมือ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก การนิเทศติดตามผล โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสภาพแวดล้อมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านเครื่องมือมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นของครู ผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสภาพแวดล้อม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านเครื่องมือมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

อมร เผ่าเมือง (2550 : 78 - 82) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการ เรียนร่วมจังหวัดนครปฐม ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินการ โครงการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุพบว่า ในด้านบริบทและด้านผลผลิตไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุ ด้านปัจจัยเบื้องต้นและด้านกระบวนการพบว่ากลุ่มอายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินการ โครงการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมที่เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ พบว่า ด้านบริบทและด้านปัจจัยเบื้องต้นไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านกระบวนการและด้านผลผลิตมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินการ โครงการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

ฟริก (Frick, 1973 : 36 - 46) ได้ศึกษา พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนเซนต์หลุย ในทุกระดับชั้นมีเพียงไม่กี่คนที่ประสบความสำเร็จในการปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งเป็นเด็กปกติ นอกจากนี้เด็กเหล่านี้ยังมีนิสัยที่ดีในการศึกษาเล่าเรียนยิ่งไปกว่านั้น ผลจากการฝึกทางด้านภาษาและการพูดของเด็กเหล่านี้ยังเป็นผลดี จนทำให้เด็กพวกนี้สามารถติดต่อกับเพื่อนร่วมชั้นคนอื่น ๆ ได้อย่างน่าพึงพอใจ

แม็ค โกลธลิน (Mcglathlin, 1981 : 145) ได้สนับสนุนการจัดการศึกษาแบบไม่แยกประเภทความต้องการพิเศษ โดยยกตัวอย่างของการจัดบริการทางการศึกษาของรัฐเวอร์มอนท์ สหรัฐอเมริกา ที่นำรูปแบบครูที่ปรึกษา (Consulting Teachers) มาใช้ครูที่ปรึกษานี้จะเดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปยังอีกโรงเรียนหนึ่ง ไม่ทำหน้าที่สอนเด็กโดยตรง แต่จะให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอนในการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ

ความต้องการ และความสามารถของเด็กได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนเฉพาะบุคคล และกำลังมีการขยาย โครงการดำเนินงานไปในอีกหลายรัฐของสหรัฐอเมริกา

มิลเลอร์ (Miller, 1987 : 795 - A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำความสำนึกเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ และการรับรู้เกี่ยวกับประสิทธิผลของผู้นำ โดยยึดทฤษฎี (x) และทฤษฎี (y) ของแมคเกรเกอร์ และทฤษฎีประสิทธิผลของสภาวะผู้นำของพิคเลอร์ เป็นกรอบของแนวคิด ภายใต้กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย เพื่อตอบแบบสอบถาม 3 ฉบับ คือ แบบสอบถามลักษณะการมองธรรมชาติของมนุษย์ แบบสอบถามจัดบรรยากาศของกลุ่ม และแบบสอบถาม LPC 2 ฉบับ หลักจากนำแบบวัดของพิคเลอร์มาใช้ ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมมุ่งงานอยู่ในสภาพการที่เอื้อต่อผู้นำ ระดับ มาก และระดับน้อย มีประสิทธิภาพสูงกว่า ส่วนที่มีลักษณะมุ่งงานแต่อยู่ในสถานการณ์ที่เอื้อต่อผู้นำระดับปานกลาง และที่มุ่งผลสัมฤทธิ์อยู่ในสถานการณ์ที่เอื้อต่อผู้นำ ระดับปานกลาง มีประสิทธิภาพสูงกว่าส่วนที่มีลักษณะมุ่งสัมพันธ์ แต่อยู่ในสภาพที่เอื้อต่อผู้นำ ระดับสูงและระดับต่ำ ผลการวิจัยดังกล่าว บ่งบอกให้เห็นว่า คะแนน LPE อันเกิดจากแบบวัดของพิคเลอร์นั้น สามารถใช้เป็นตัวทำนายได้เป็นอย่างดี

แบร์รีและฟรานซิน (Barry and Francine, 1995 : 29 - 35) ได้กล่าวว่าการเรียนร่วมเป็นการ ศึกษาของนักเรียนพิการ โดยนำนักเรียนที่มีสติปัญญา พฤติกรรมการเรียนรู้และสภาพความพิการทางกายและความตั้งใจในระดับต่ำมาเรียนร่วมกันในชั้นเรียนเดียวกับนักเรียนที่มีสภาพร่างกายสมบูรณ์ ในห้องเรียนปกติ แต่ในขณะที่เดียวกันจะได้รับบริการช่วยเหลือประกอบไปด้วย ซึ่งแนวความคิดการเรียนร่วมนี้ เพื่อเป็นการตอบรับความจริงที่ว่านักเรียนสามารถได้รับประโยชน์จากชั้นเรียนปกติได้ ถ้าพวกเขาได้รับการช่วยเหลือเพิ่มเติมในเวลาเดียวกัน รูปแบบการช่วยเหลืออาจอยู่ในรูปของการปรับเปลี่ยนการสอน การเพิ่มเวลาสอนหรือการเพิ่มจำนวนผู้ช่วยสอน

จากการศึกษาผลการวิจัยของต่างประเทศ สรุปได้ว่าเกี่ยวกับแนวโน้มของการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ว่า แนวโน้มของการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา โดยเชื่อว่าแม้แต่การจัดเป็นชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติก็ถือเป็นการแบ่งแยกเด็กออกจากสังคม เมื่อพิจารณาทางด้านศีลธรรม จริยธรรมแล้ว การเรียนร่วมเต็มเวลาเป็นสิ่งที่ ถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากการเรียนร่วมเต็มเวลาไม่ได้แบ่งแยกเด็กออกจากเพื่อนของเขาหรือออกไปจากเด็กคนอื่น ๆ แต่อย่างใด การจัดการเรียนร่วมที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นจำเป็นจะต้องพิจารณาไปถึงกระบวนการ และความเป็นไปในชั้นเรียนที่เด็กเรียนอยู่ด้วย ต้องทำการ ศึกษาวิจัยว่า กระบวนการให้การศึกษาเช่นไร ที่จะส่งเสริมให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จ โครงสร้างในชั้นเรียนควรเป็นเช่นไร แนวทางและวิธีการใดบ้างที่จะช่วยให้บุคลากรทางการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วมทำงานได้ประสบความสำเร็จ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม 2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดเรียนร่วม และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ ดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเด็กพิเศษในโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 32 โรงเรียน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้นจำนวน 512 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเด็กพิเศษในโรงเรียนแกน นำจัดการ เรียนร่วมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 225 ราย โดยการคำนวณจากสูตร Taro Yamane (1967) ดังการคำนวณต่อไปนี้

$$\begin{aligned}n &= \frac{N}{1 + N(e)^2} \\ &= \frac{512}{1 + 512(.05)^2} \\ &= 225 \text{ ราย}\end{aligned}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง 5%

N = ขนาดของประชากร 512 คน

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ผู้ให้ข้อมูลและขนาดของผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเด็กพิเศษ โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มกำหนดดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดผู้ให้ข้อมูลเท่ากับจำนวน โรงเรียนที่เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล

2. ครู กำหนดขนาดของผู้ให้ข้อมูลโดยใช้ครูในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 195 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 2.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเด็กพิเศษ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ที่	โรงเรียน	จำนวนประชากร (คน)			กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
1	อนุบาลประจวบคีรีขันธ์	3	63	66	1	28	29
2	อนุบาลบางสะพาน	2	30	32	1	13	14
3	วัดกำมะเสน	1	12	13	-	-	-
4	บ้านหนองจันทร์	1	8	9	1	3	4
5	บ้านคั่นกระได	1	15	16	1	7	8
6	วัดทุ่งกลาง	1	8	9	1	4	5
7	บ้านในลือค	2	20	22	1	9	10
8	บ้านคอกช้าง	1	12	13	1	5	6
9	บ้านบึง	2	7	9	1	3	4
10	บ้านหนองเสือ	1	10	11	1	4	5
11	บ้านหนองหญ้าปล้อง	1	9	10	1	4	5
12	บ้านย่านซื่อ	1	5	6	1	2	3
13	บ้านห้วยน้ำพุ	2	14	16	1	6	7
14	บ้านดอนสง่า	1	11	12	-	-	-
15	วัดธงชัยธรรมจักร	2	11	13	1	5	6

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	จำนวนประชากร (คน)			กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
16	บางสะพานน้อยวิทยาคม	2	19	21	1	8	9
17	ห้วยกอวิทยาลัย	1	10	11	1	4	5
18	บ้านทุ่งยาว	1	5	6	1	2	3
19	บ้านเนินพยอม	1	11	12	1	5	6
20	บ้านหนองไผ่	1	7	8	1	3	4
21	บ้านตำหรุ	2	22	24	1	10	11
22	ปากน้ำปราณ	1	24	25	1	10	11
23	บ้านหนองตาเมือง	1	4	5	1	2	3
24	บ้านหนองหอย	1	13	14	1	6	7
25	บ้านนาวัลเปรียง	1	12	13	1	5	6
26	บ้านไร่เก่าสามร้อยยอด	1	12	13	1	5	6
27	บ้านหนองคาง	2	18	20	1	8	9
28	บ้านดอนมะขาม	1	8	9	1	4	5
29	บ้านหนองไทร	1	4	5	1	2	3
30	บ้านดอนกลาง	2	16	18	1	7	8
31	บ้านดอนยายหนู	1	16	17	1	7	8
32	อนุบาลกุยบุรี	3	31	34	1	14	15
	รวม	45	467	512	30	195	225

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้บริหาร และครูผู้สอน มี

ลักษณะ เป็นแบบให้เลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนด ค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีระดับคุณภาพมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยกำหนดขอบเขต และเนื้อหา ให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษา

3. ศึกษารูปแบบและวิธีการเขียนแบบสอบถามและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการนำมาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับ

ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมาย

4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบข้อความในแบบสอบถาม ทั้งในด้านเนื้อหา ความเข้าใจ และการใช้ภาษาให้มีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย และนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ คุณวัฒนาภรณ์ วงศ์ระเสริฐ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คุณสุรินทร์ บุญทรัพย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองกระทุ่ม และคุณวรเกียรติ เครือประดับ ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อตรวจสอบข้อความในแบบสอบถามทั้งในด้านเนื้อหา ความเข้าใจและการใช้ภาษา ให้มีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย และนำมาปรับปรุงแก้ไข ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.89

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูในสถานศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าเท่ากับ 0.978

7. นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถามไปให้กับผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษานั้น ๆ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามและหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปให้ด้วยตนเอง พร้อมรับคืนกลับมาในวันเดียวกัน

3. แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ผู้วิจัยจะนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ดังนี้

วิเคราะห์แบบสอบถาม สำหรับผู้บริหาร และครูผู้สอน ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้บริหาร และครูผู้สอน ด้วยการใช้สถิติค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดค่าคะแนนเฉลี่ย (Best, 1993 : 247) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ประสิทธิผลในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนด ค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีระดับคุณภาพมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารของสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีการของเพียร์สัน (Pearson - Coefficient Correlation) การแปลค่าความหมาย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามเกณฑ์ของวิเชียร เกตุสิงห์ (2546 : 90) (ใช้ได้ทั้งทางบวกและทิศทางลบ)

ค่าสหสัมพันธ์	0.00 - 0.20	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก
ค่าสหสัมพันธ์	0.21 - 0.40	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ค่าสหสัมพันธ์	0.41 - 0.60	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
ค่าสหสัมพันธ์	0.61 - 0.80	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
ค่าสหสัมพันธ์	0.81 - 1.00	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล การจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้สรุป ผลการวิจัย โดยเสนอรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X_1	แทน	ด้านนักเรียน
X_2	แทน	ด้านสภาพแวดล้อม
X_3	แทน	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
X_4	แทน	ด้านเครื่องมือ
X_{tot}	แทน	การบริหารสถานศึกษา
Y_1	แทน	ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
Y_2	แทน	ด้านการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด
Y_3	แทน	ด้านการได้รับการตามกฎกระทรวง
Y_4	แทน	ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ระยะยาว
Y_5	แทน	ด้านระบบการส่งต่อ
Y_6	แทน	ด้านความพึงพอใจและความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง
Y_{tot}	แทน	ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วม

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอผลการวิเคราะห์ เป็นค่าความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 ทดสอบสมมติฐาน เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงานเรียนร่วม รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 4.1 ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	49	21.80
หญิง	176	78.20
รวม	225	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	7	3.10
21 - 30 ปี	30	13.30
31 - 40 ปี	51	22.70
41 - 50 ปี	54	24.00
51 ปี ขึ้นไป	83	36.90
รวม	225	100.00
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	8.00
ปริญญาตรี	174	77.30
ปริญญาโท	33	14.70
รวม	225	100.00
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน		
ผู้บริหารสถานศึกษา	30	13.30
ครู	195	86.70
รวม	225	100.00
ระยะเวลาในการทำงาน		
1 - 5 ปี	72	32.00
6 - 10 ปี	43	19.10
11 - 15 ปี	29	12.90
16 ปี ขึ้นไป	81	36.00
รวม	225	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 176 คน คิดเป็น ร้อยละ 78.20 มีอายุระหว่าง 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 36.90 มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 77.30 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งหน้าที่ครู จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 86.70 และมีประสบการณ์ในการทำงานเรียนร่วม 16 ปี ขึ้นไป จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมและรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับที่
1. ด้านนักเรียน	3.49	.56	ปานกลาง	4
2. ด้านสภาพแวดล้อม	3.62	.66	มาก	2
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.71	.68	มาก	1
4. ด้านเครื่องมือ	3.50	.77	ปานกลาง	3
เฉลี่ย	3.58	.60	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = .60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติในระดับมากอันดับแรก ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = .68) มีค่ามากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = .66) มีค่ามาก เป็นอันดับสอง ด้านเครื่องมือ มีค่ามากเป็นอันดับสาม และด้านนักเรียน ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = .56) เป็นอันดับสุดท้ายตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม
ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านนักเรียน

การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับที่
1. นักเรียนมีความต้องการพิเศษได้รับการเตรียมความพร้อมตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา เฉพาะบุคคล	3.81	.72	มาก	2
2. นักเรียนทั่วไปได้รับการเตรียมความพร้อมในด้านการยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ	3.78	.61	มาก	3
3. ครูทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับลักษณะความพิการให้นักเรียนในชั้นเรียน ได้รู้และเข้าใจ	3.90	.77	มาก	1
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนทั่วไปได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.78	.64	มาก	4
5. จัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์การเป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพื่อให้นักเรียนทั่วไปได้เข้าใจถึง ความคับข้องใจความไม่สะดวกและความลำบากของ เพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ	3.46	.74	ปานกลาง	6
6. จัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนทั่วไปเข้าใจและยอมรับ เพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น การเชิญผู้ทำงาน เกี่ยวข้องกับเด็กพิการมาบรรยายให้ฟัง การดู ภาพยนตร์สไลด์ หรือสิ่งอื่นๆ	3.30	.95	ปานกลาง	7
7. จัดนิทรรศการเรื่องราวเกี่ยวกับคนพิการ	3.02	1.09	ปานกลาง	8
8. ทักษะศึกษาสถานที่ดูแลคนพิการ	2.84	1.12	ปานกลาง	9
9. สอนทักษะการช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ หรือที่มีความบกพร่องแก่นักเรียนในชั้นเรียน	3.51	.83	มาก	5
เฉลี่ย	3.49	.56	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านนักเรียน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = .56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับลักษณะความพิการให้นักเรียนในชั้นเรียนได้รู้และเข้าใจ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = .77) มีค่ามากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ นักเรียนมีความต้องการพิเศษได้รับการเตรียมความพร้อมตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเฉพาะบุคคล ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = .72) มีค่ามากเป็นอันดับสอง นักเรียนทั่วไปได้รับการเตรียมความพร้อมในด้านการยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = .61) มีค่ามากเป็นอันดับสาม และทัศนศึกษาสถานที่ดูแลคนพิการ ($\bar{X} = 2.84$, S.D. = 1.12) เป็นอันดับสุดท้ายตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านสภาพแวดล้อม

การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับที่
1. จัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในชั้นเรียนทั่วไปมากที่สุด	3.83	.84	มาก	3
2. ปรับสภาพแวดล้อม โดยพิจารณาถึงสภาพความบกพร่องของนักเรียนแต่ละประเภท	3.44	1.01	ปานกลาง	10
3. จัดห้องเรียนให้มีการถ่ายเทของอากาศแสงสว่างเพียงพอและไม่มีเสียงรบกวน ในขณะที่เรียน	3.78	.80	มาก	4
4. จัดพื้นที่หรือทางเดินเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเหมาะสม	3.45	1.13	ปานกลาง	9
5. ปรับห้องน้ำ – ห้องส้วมให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.44	1.16	ปานกลาง	11
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจให้ครู ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม	3.75	.91	มาก	5

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับที่
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการกำหนดนโยบายรับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม	3.75	.92	มาก	6
8. ผู้บริหารมีการจัดประชุมชี้แจงนโยบายของโรงเรียนและมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ	3.84	.80	มาก	2
9. ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนร่วมและพัฒนาการของผู้เรียน	3.91	.79	มาก	1
10. จัดทำป้ายประกาศ เผยแพร่ โปสเตอร์ แผ่นพับ วิดีโอ ป้ายนิเทศ เพื่อการประชาสัมพันธ์งานจัดการเรียนร่วม	3.21	1.00	ปานกลาง	12
11. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น	3.45	1.00	ปานกลาง	8
12. ครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษมีการปรึกษากันและทำงานร่วมกันเป็นทีม	3.63	.87	มาก	7
เฉลี่ย	3.62	.66	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = .66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนร่วมและพัฒนาการของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = .79) มีค่ามากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการจัดประชุมชี้แจงนโยบายของโรงเรียนและมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = .80) มีค่ามากเป็นอันดับสอง จัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในชั้นเรียนทั่วไปมากที่สุด ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .84) มีค่ามากเป็นอันดับสาม และจัดทำป้ายประกาศ เผยแพร่ โปสเตอร์ แผ่นพับ วิดีโอ ป้ายนิเทศ เพื่อการประชาสัมพันธ์งานจัดการเรียนร่วม ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 1.00) เป็นอันดับสุดท้าย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม
ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับที่
1. มีระบบการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษเป็นรายบุคคล เพื่อการส่งต่อการคัดแยก การวางแผนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และเพื่อการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน	3.76	.95	มาก	5
2. สํารวจ คัดแยก และประเมินความสามารถพื้นฐาน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อวางแผนจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	3.85	.88	มาก	2
3. มีการปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไปมาใช้กับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.54	.85	มาก	11
4. จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ให้กับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.69	.99	มาก	8
5. จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) ให้กับนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ	3.69	.97	มาก	7
6. ครูทบทวนและปรับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	3.54	1.00	มาก	12
7. จัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียน เป็นสำคัญ	3.97	.75	มาก	1
8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล	3.97	.75	มาก	1
9. วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการ จัดการเรียนร่วม	3.54	.80	มาก	10

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับที่
10. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้รับการวัดและ ประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับแผนการ จัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอน เฉพาะบุคคล (IIP)	3.76	.75	มาก	4
11. มีการปรับเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลสำหรับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.71	.81	มาก	6
12. นำผลของการประเมินและปัญหาที่พบไปเป็นข้อมูล ในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน	3.77	.70	มาก	3
13. นิเทศ ตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกระยะเพื่อทราบผล การปฏิบัติงานและปัญหาที่เกิดขึ้น	3.45	.93	ปานกลาง	13
14. รายงานผลและประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้ บุคลากรในโรงเรียนผู้ปกครอง ชุมชนหรือหน่วยงาน อื่นได้รับทราบ	3.64	.90	มาก	9
เฉลี่ย	3.71	.68	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = .68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ, จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .75) มีค่ามากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ตำรวจ คัดแยก และประเมินความสามารถพื้นฐานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = .88) มีค่ามากเป็นอันดับสอง นำผลของการประเมินและปัญหาที่พบไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .70) มีค่ามากเป็นอันดับสาม และนิเทศ ตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกระยะ เพื่อทราบผลการปฏิบัติงานและปัญหาที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = .93) เป็นอันดับสุดท้ายตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม
ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านเครื่องมือ

การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับที่
1. โรงเรียนกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการ ปฏิบัติงานของ โครงการ เรียนร่วมและระบบการ ให้บริการที่ชัดเจน	3.46	.92	ปานกลาง	8
2. โรงเรียนกำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการ เรียนร่วม	3.57	.87	มาก	4
3. มีการประชาสัมพันธ์เพิ่มเป้าหมายการรับนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ	3.46	.95	ปานกลาง	9
4. จัดทำมาตรฐานการศึกษาเพื่อการเรียนการสอน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.24	1.06	ปานกลาง	11
5. มีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัด การศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่าง เพียงพอและมีคุณภาพ	3.60	.90	มาก	3
6. ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอรับการ สนับสนุนการจัดการเรียนร่วม	3.62	.95	มาก	2
7. บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมี ส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม	3.71	.83	มาก	1
8. โรงเรียนจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะเพื่อการ จัดการเรียนร่วม	3.51	.98	มาก	6
9. จัดตั้งอำนวยการความสะดวก เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล	3.53	1.09	มาก	5
10. จัดสื่อสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละ ประเภทและแต่ละระดับ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้	3.50	1.04	ปานกลาง	7

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับที่
11. โรงเรียนจัดบริการต่างๆ สนับสนุนการศึกษาของ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท เช่น ฝึกอบรมเตรียมความพร้อม บำบัดฟื้นฟู เป็นต้น	3.32	.98	ปานกลาง	10
เฉลี่ย	3.50	.77	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านเครื่องมือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = .83) มีค่ามาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม ($\bar{X} = 3.62$ S.D. = .95) มีค่ามากเป็นอันดับสอง มีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ ($\bar{X} = 3.60$ S.D. = .90) มีค่ามากเป็นอันดับสาม และจัดทำมาตรฐานการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 1.06) เป็นอันดับสุดท้าย ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ	ลำดับที่
1. การบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	3.61	.77	มาก	3
2. การเรียนรู้สภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด	3.79	.67	มาก	1
3. การได้รับบริการตามกฎกระทรวง	3.68	.68	มาก	2
4. การบรรลุวัตถุประสงค์ระยะยาว	3.37	.89	ปานกลาง	6
5. ระบบการส่งต่อ	3.47	.79	ปานกลาง	5
6. ความพึงพอใจและความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง	3.53	.76	มาก	4
เฉลี่ย	3.58	.64	มาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ประสิทธิภาพผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = .64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับคุณภาพมากอันดับแรก ได้แก่ การเรียนรู้สภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .67) รองลงมา ได้แก่ การได้รับบริการตามกฎกระทรวง ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .68) การบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = .77) เป็นอันดับสาม และการบรรลุวัตถุประสงค์ระยะยาว ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = .89) เป็นอันดับสุดท้าย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน
แกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำหนดในแผนการจัดการศึกษา
เฉพาะบุคคล

ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ	ลำดับที่
1. มีความยืดหยุ่นตามความต้องการจำเป็นพิเศษ ของผู้เรียนพิการ	3.67	.82	มาก	1
2. มีการประเมินทักษะขั้นพื้นฐาน และหรือ ศักยภาพที่นักเรียนมีมาก่อน เพื่อทราบจุดเด่น จุดด้อย และระดับความสามารถ	3.65	.83	มาก	2
3. มีการประเมิน ตรวจสอบ และปรับปรุง พัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตลอดเวลา	3.53	.94	มาก	3
เฉลี่ย	3.61	.77	มาก	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน แกนนำจัดการเรียน
ร่วม ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = .77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความยืดหยุ่นตามความต้องการ
จำเป็นพิเศษของผู้เรียนพิการ ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .82) มีค่ามาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ มีการ
ประเมินทักษะขั้นพื้นฐาน และหรือศักยภาพที่นักเรียนมีมาก่อน เพื่อทราบจุดเด่น จุดด้อย และระดับ
ความสามารถ ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = .83) มีค่ามากเป็นอันดับสอง และมีการประเมิน ตรวจสอบ และ
ปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลตลอดเวลา ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = .94) เป็นอันดับ
สุดท้าย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน
แกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านการเรียนรู้สภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด

ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ	ลำดับที่
1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม ประจำโรงเรียน	3.57	.80	มาก	3
2. เด็กและเยาวชนพิการสามารถเข้าเรียนร่วมใน ชั้นเรียนปกติได้เต็มเวลา	3.86	.79	มาก	2
3. เด็กและเยาวชนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เหมือนเด็กและเยาวชนที่มีสภาพปกติได้	3.96	.83	มาก	1
เฉลี่ย	3.79	.67	มาก	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านการเรียนรู้สภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เด็กและเยาวชนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เหมือนเด็กและเยาวชนที่มีสภาพปกติได้ ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = .83) มีค่ามาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ เด็กและเยาวชนพิการสามารถเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติได้เต็มเวลา ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .79) มีค่ามากเป็นอันดับสอง และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = .80) เป็นอันดับสุดท้าย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน
แกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านการได้รับบริการตามกฎกระทรวง

ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ	ลำดับที่
1. จัดให้มีการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระ ความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา	3.79	.77	มาก	1
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัด บรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและ สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วน หนึ่งของกระบวนการเรียนรู้	3.72	.76	มาก	2
3. จัดให้ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและ ประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัด หลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทาง การศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละ ประเภทและบุคคล	3.53	.80	มาก	3
เฉลี่ย	3.68	.68	มาก	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียน
ร่วม ด้านการได้รับบริการตามกฎกระทรวง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .68) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีจัดให้มีการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่าง
ได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้
ในทุกวิชา ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .77) มีค่ามาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้
ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียน
เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.72$ S.D. =
.76) มีค่ามาก เป็นอันดับสอง และจัดให้ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา
รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความ

ต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล ($\bar{X} = 3.53, S.D. = .80$) เป็นอันดับสุดท้ายตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ระยะยาว

ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ	ลำดับที่
1. มีการบริหารจัดการที่ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านตามแนวทางบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT framework)	3.35	.98	ปานกลาง	3
2. มีการยกระดับคุณภาพมาตรฐานของการจัดการเรียนร่วมและขยายผลการจัดการศึกษาโดยมีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนทุกระดับ	3.38	.87	ปานกลาง	2
3. มีการปรับเปลี่ยนและสร้างเสริมการดำเนินงานให้ครบทุกด้าน เพื่อให้เกิดผลเชิงประจักษ์ และจัดทำรายงานความก้าวหน้าเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว	3.39	.98	ปานกลาง	1
เฉลี่ย	3.37	.89	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ระยะยาว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37, S.D. = .89$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า มีค่าระดับปานกลางในทุกด้าน โดยมี การปรับเปลี่ยนและสร้างเสริมการดำเนินงานให้ครบทุกด้าน เพื่อให้เกิดผลเชิงประจักษ์ และจัดทำรายงานความก้าวหน้าเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ($\bar{X} = 3.39, S.D. = .98$) เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ มีการยกระดับคุณภาพมาตรฐานของการจัดการเรียนร่วมและขยายผลการจัดการศึกษาโดยมีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนทุกระดับ ($\bar{X} = 3.38, S.D. = .87$) เป็นอันดับสอง และมีการบริหารจัดการที่ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านตาม

แนวทางบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = .98) เป็นอันดับสุดท้าย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านระบบส่งต่อ

ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ	ลำดับที่
1. มีการเชื่อมโยงระหว่างระบบ และเตรียมผู้เรียนพิการให้พร้อมสำหรับการส่งต่อ และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคลอย่างต่อเนื่องครบวงจร	3.52	.91	มาก	2
2. มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง และระบบการบริหารจัดการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การบูรณาการให้ผู้เรียนพิการสามารถศึกษาในสาระวิชาและกิจกรรมต่างๆ ตามหลักสูตรได้เต็มศักยภาพ	3.53	.79	มาก	1
3. การโอนผลการเรียนและการเทียบระดับการศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมการมีอาชีพและการดำรงชีวิตอิสระในสังคม	3.36	.89	ปานกลาง	3
เฉลี่ย	3.47	.79	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านระบบส่งต่อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = .79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง และระบบการบริหารจัดการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การบูรณาการให้ผู้เรียนพิการสามารถศึกษาในสาระวิชาและกิจกรรมต่างๆ ตามหลักสูตรได้เต็มศักยภาพ ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = .79) มีค่ามาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ มีการเชื่อมโยงระหว่างระบบ และเตรียมผู้เรียนพิการให้พร้อมสำหรับการส่งต่อ และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคลอย่างต่อเนื่องครบวงจร ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = .91) มีค่ามาก เป็นอันดับสอง และการโอนผลการเรียนและการเทียบระดับการศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมการมีอาชีพและการดำรงชีวิตอิสระในสังคม ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = .89) เป็นอันดับสุดท้าย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน
แกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านความพึงพอใจและความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง

ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ	ลำดับที่
1. จัดให้มีการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ ครูผู้สอน ครูผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้เลี้ยงดู รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องอื่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถจัดบริการการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กและเยาวชนพิการ	3.61	.86	มาก	1
2. มีการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยจัดให้สถานศึกษาเป็นฐานในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักวิชาการเฉพาะด้าน ตลอดจนการระดมทรัพยากรและการสนับสนุนจากหน่วยงานทุกระดับ	3.50	.78	ปานกลาง	2
3. จัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โดยให้ผู้บริหาร และครูทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและประสานกับบุคลากรหลายฝ่าย เช่น นักจิตวิทยา นักการศึกษาพิเศษ แพทย์และผู้ปกครอง เป็นต้น	3.48	.99	ปานกลาง	3
เฉลี่ย	3.53	.76	มาก	

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านความพึงพอใจและความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = .76) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า จัดให้มีการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ ครูผู้สอน ครูผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้เลี้ยงดู รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องอื่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถจัดบริการการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กและเยาวชนพิการ ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = .86) มีค่ามาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ มีการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยจัดให้สถานศึกษาเป็นฐานในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมจากบุคลากร

ทุกฝ่ายในสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักวิชาการเฉพาะด้าน ตลอดจนการระดมทรัพยากรและการสนับสนุนจากหน่วยงานทุกระดับ ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .78) เป็นอันดับสอง และจัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โดยให้ผู้บริหารและครูทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและประสานกับบุคลากรหลายฝ่าย เช่น นักจิตวิทยา นักการศึกษาพิเศษ แพทย์และผู้ปกครอง เป็นต้น ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = .99) เป็นอันดับสุดท้าย ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมกับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมกับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Moment Correlation Coefficient)

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y _{tot}
X ₁	0.574**	0.584**	0.546**	0.700**	0.690**	0.615**	0.739**
X ₂	0.618**	0.624**	0.627**	0.642**	0.619**	0.666**	0.751**
X ₃	0.859**	0.669**	0.699**	0.440**	0.597**	0.679**	0.771**
X ₄	0.753**	0.653**	0.707**	0.657**	0.715**	0.708**	0.829**
X _{tot}	0.791**	0.708**	0.726**	0.677**	0.731**	0.748**	0.865**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมกับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมการบริหารสถานศึกษา (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ($r_{xy} = 0.865$) และเป็นความสัมพันธ์ทางบวก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการบริหารสถานศึกษา (X_{tot}) กับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ โรงเรียนใดมี

การบริหารสถานศึกษาในระดับเพิ่มขึ้น ประสิทธิภาพการจัดการเรียนร่วมก็จะมึระดับเพิ่มขึ้นด้วย ในทางตรงกันข้ามหากโรงเรียนใดมีการบริหารสถานศึกษาในระดับน้อยลง ประสิทธิภาพการจัดการเรียนร่วมก็จะมึระดับน้อยลงด้วย

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ปัจจัย (X_1-X_4) กับ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนร่วม โดยภาพรวม พบว่าทั้ง 4 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการเรียนร่วม (Y_{tot}) ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก 1 ปัจจัย และระดับสูง 3 ปัจจัย เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ดังนี้ ปัจจัย ด้านเครื่องมือ (X_4) ($r_{xy}=0.829$) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (X_3) ($r_{xy}=0.771$) ด้านสภาพแวดล้อม (X_2) ($r_{xy}=0.751$) และด้านนักเรียน (X_1) ($r_{xy}=0.739$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษา (X_{tot}) กับประสิทธิภาพการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในแต่ละขั้นตอน (Y_1-Y_6) พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในขั้นตอน (Y_1-Y_6) ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยขั้นตอน (Y_1) ($r_{xy}=0.791$) ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำหนดในแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (Y_6) ($r_{xy}=0.748$) ด้านความพึงพอใจและความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง (Y_5) ($r_{xy}=0.731$) ด้านระบบการส่งต่อ (Y_3) ($r_{xy}=0.726$) ด้านการได้รับบริการตามกฎกระทรวง (Y_2) ($r_{xy}=0.708$) ด้านการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด และ (Y_4) ($r_{xy}=0.677$) ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ระยะยาว

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนเด็กพิเศษ และผู้ปกครองเด็กพิเศษใน โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 225 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า สภาพการดำเนินงานโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติในระดับมากอันดับแรก ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่ามากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อม มีค่ามากเป็นอันดับสอง ด้านเครื่องมือ มีค่ามากเป็นอันดับสาม และด้านนักเรียน เมื่อแยกพิจารณาถึงปัจจัยรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านนักเรียน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับลักษณะความพิการให้นักเรียนในชั้นเรียน ได้รู้และเข้าใจ มีค่ามากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ นักเรียนมีความต้องการพิเศษได้รับการเตรียมความพร้อมตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเฉพาะบุคคล มีค่ามากเป็นอันดับสอง นักเรียนทั่วไปได้รับการเตรียมความพร้อมในด้านการยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ มีค่ามากเป็นอันดับสาม และทัศนศึกษาสถานที่ดูแลคนพิการ

1.2 ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนร่วมและพัฒนาการของผู้เรียน มีค่ามากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการจัดประชุมชี้แจงนโยบายของโรงเรียนและมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ มีค่ามากเป็นอันดับสอง จัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในชั้นเรียนทั่วไปมากที่สุด มีค่ามากเป็นอันดับสาม และจัดทำป้ายประกาศเผยแพร่ ไปสเตอร์แผ่นพับ วีดีโอ ป้ายนิเทศ เพื่อการประชาสัมพันธ์งานจัดการเรียนร่วม

1.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ, จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีค่ามาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ สำรวจ คัดแยก และประเมินความสามารถพื้นฐานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่ามากเป็นอันดับสอง นำผลของการประเมินและปัญหาที่พบไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนมีค่ามากเป็นอันดับสาม และนิเทศ ตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกระยะ เพื่อทราบผลการปฏิบัติงานและปัญหาที่เกิดขึ้น

1.4 ด้านเครื่องมือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม มีค่ามาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม มีค่ามากเป็นอันดับสอง มีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ มีค่ามากเป็นอันดับสาม และจัดทำมาตรฐานการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2. ผลวิเคราะห์ประสิทธิผลในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับคุณภาพมากอันดับแรก ได้แก่ การเรียนรู้สภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด รองลงมา ได้แก่ การได้รับบริการตามกฎกระทรวงการบรรลุมิติประสงค์ตามกำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นอันดับสาม และการบรรลุมิติประสงค์ระยะยาว

2.1 ด้านการบรรลุมิติประสงค์ตามกำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความยืดหยุ่นตามความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนพิการ มีค่ามาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ มีการประเมินทักษะขั้นพื้นฐาน หรือศักยภาพที่นักเรียนมีมาก่อน เพื่อทราบจุดเด่น จุดด้อย และระดับความสามารถ มีค่ามากเป็นอันดับ

สอง และมีการประเมิน ตรวจสอบ และปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตลอดเวลา

2.2 ด้านการเรียนรู้สภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เด็กและเยาวชนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เหมือนเด็กและเยาวชนที่มีสภาพปกติได้ มีค่ามาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ เด็กและเยาวชนพิการสามารถเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติได้เต็มเวลา มีค่ามากเป็นอันดับสอง และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน

2.3 ด้านการได้รับบริการตามกฎกระทรวง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีจัดให้มีการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา มีค่ามาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มีค่ามากเป็นอันดับสอง และจัดให้ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

2.4 ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ระยะยาว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า มีค่าระดับปานกลางในทุกด้าน โดยมี การปรับเปลี่ยนและสร้างเสริม การดำเนินงานให้ครบทุกด้าน เพื่อให้เกิดผลเชิงประจักษ์ และจัดทำรายงานความก้าวหน้า เกี่ยวกับ ผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ มีการยกระดับคุณภาพมาตรฐานของการจัดการเรียนร่วมและขยายผล การจัดการศึกษาโดยมีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนทุกระดับ เป็นอันดับสอง และมีการบริหารจัดการที่ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านตามแนวทางบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)

2.5 ด้านระบบส่งต่อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง และระบบการบริหารจัดการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล การบูรณาการให้ผู้เรียนพิการสามารถศึกษาในสาระวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักสูตร ได้เต็มศักยภาพ มีค่ามาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ มีการเชื่อมโยงระหว่างระบบ และเตรียม ผู้เรียนพิการให้พร้อมสำหรับการส่งต่อ และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล อย่างต่อเนื่องครบวงจร มีค่ามาก เป็นอันดับสอง และการ โอนผลการเรียนและการเทียบระดับ การศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมการมีอาชีพและการดำรงชีวิตอิสระในสังคม

2.6 ด้านความพึงพอใจและความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จัดให้มีการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ ครูผู้สอน ครูผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้เลี้ยงดู รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องอื่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถจัดบริการการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กและเยาวชนพิการ มีค่ามากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ มีการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยจัดให้สถานศึกษาเป็นฐานในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักวิชาการ เฉพาะด้าน ตลอดจนการระดมทรัพยากรและการสนับสนุนจากหน่วยงานทุกระดับ เป็นอันดับสอง และจัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โดยให้ผู้บริหารและครูทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและประสานกับบุคลากรหลายฝ่าย เช่น นักจิตวิทยา นักการศึกษาพิเศษ แพทย์และผู้ปกครอง เป็นต้น

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้วิธีถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยการบริหารสถานศึกษา (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ($r_{xy} = 0.865$) และเป็นความสัมพันธ์ทางบวก ในลักษณะคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ปัจจัย (X_1 - X_4) กับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วม โดยภาพรวม พบว่าทั้ง 4 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วม (Y_{tot}) ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก 1 ปัจจัย และระดับสูง 3 ปัจจัย เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ดังนี้ ปัจจัยด้านเครื่องมือ (X_4) ($r_{xy} = 0.829$) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (X_3) ($r_{xy} = 0.771$) และด้านสภาพแวดล้อม (X_2) ($r_{xy} = 0.751$) ด้านนักเรียน (X_1) ($r_{xy} = 0.739$)

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลของการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นสำคัญที่ค้นพบ ดังรายละเอียดดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยควรจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากผู้เรียนเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาและที่สำคัญผู้เรียนของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมที่ต้องให้ความสำคัญกับตัวนักเรียน เพราะนักเรียนมีความแตกต่างกัน ซึ่งทั้งนี้จากความแตกต่างของนักเรียนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่จะช่วยให้แก่นักเรียนทั่วไปและนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ด้วยการจัดทำแผนการจัดการศึกษา แผนการสอนเฉพาะบุคคล ที่มีเทคนิคการสอนที่ดี การตรวจสอบ รายงานความก้าวหน้า การจัดเวลาการสอนที่เหมาะสม เพราะผู้เรียนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพราะนโยบายการเรียนการสอนในปัจจุบันเน้นให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณเพ็ญ วงศ์สุคนธ์ (2549 : 85) วิจัยเรื่องการประเมินโครงการนิเทศ ติดตามผลการบริหารจัดการโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ปีการศึกษา 2549 ผลการวิจัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิผลในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการเรียนรู้สภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด โดยเน้นที่เด็กและเยาวชนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เหมือนเด็กและเยาวชนที่มีสภาพปกติได้ เพื่อให้เด็กได้รับความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้แตกต่างจากผู้อื่น สามารถอยู่ในสังคมได้เหมือนคนปกติทั่วไป และตลอดจนทางโรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียน โดยการให้ข้อมูลเพื่อให้นักเรียนทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจ เกิดการยอมรับสามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องอย่างถูกวิธีและเท่าที่จำเป็น และตลอดจนประสิทธิผลของโรงเรียนที่มีสำคัญประการหนึ่งคือ ประสิทธิผลการสอนโดยครูผู้สอน หมายถึง ความสำเร็จและความพึงพอใจของครูผู้สอนของโรงเรียน ที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้การอบรม สั่งสอน และถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนจนเป็นผู้มีความรู้ มีความสามารถและมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามจุดหมาย ของหลักสูตร และความต้องการของสังคม โดยการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ

แนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 2-12) การจัดการเรียนร่วมที่จะมีประสิทธิผลที่ดีได้นั้น ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ควรจัดให้นักเรียนที่มีความบกพร่องเรียนใน สภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2546 : 32 - 33) ที่ได้ให้แนวคิด หรือความหมายของประสิทธิผลว่า ประสิทธิภาพการจัดการสอนไม่น่าจะหมายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หรือความพึงพอใจ ในด้านการทำงานเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง แต่ประสิทธิผลการจัดการสอน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถ ผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนซึ่งจะทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า โดยภาพรวม ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ($r_{xy} = 0.865$) และเป็นความสัมพันธ์ทางบวก ในลักษณะคล้ายตามกัน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร สถานศึกษาทั้ง 4 ปัจจัย (X_1-X_4) กับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วม โดยภาพรวม พบว่า ทั้ง 4 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วม (Y_{tot}) ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก 1 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านเครื่องมือ (X_4) ($r_{xy} = 0.829$) ประกอบด้วย สื่อ อุปกรณ์ ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่โรงเรียนมีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการมีกลยุทธ์ในการจัดการสอน ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลในการจัดการเรียนร่วมเป็น อย่างดี ทั้งนี้เนื่องซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 2 - 12) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนร่วมด้านเครื่องมือที่จะมีประสิทธิผลที่ดีได้นั้น ควรมีการบริหารจัดการ เครื่องมือ ด้านงบประมาณ วัสดุทัศน/พันธกิจ/ยุทธศาสตร์/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม การจัดหา บริการและระบบการบริหารจัดการที่ดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในทุกด้านในระดับสูงถึงสูงมาก ซึ่งนับว่า การบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมมีการบริหารที่ดี เหมาะสม และมีประสิทธิภาพที่ดี ดังนั้น โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ควรสนับสนุนและยึดหลักการบริหาร

2. จากผลการศึกษาในครั้งนี้ มีความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงด้านการบริหารนักเรียนให้เหมาะสมต่อไป โดย

2.1 จัดทัศนศึกษาไปยังสถานที่ดูแลคนพิการ เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดความสงสาร และเกิดความต้องการช่วยเหลือคนพิการ

2.2 จัดมุนนิทรรศการเกี่ยวกับคนพิการในวันสำคัญต่าง ๆ ของโรงเรียน

2.3 จัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนทั่วไปได้เข้าใจและยอมรับเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษเสมือนเป็นคนปกติธรรมดาคนหนึ่ง

2.4 จัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์การเป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้ นักเรียนทั่วไปได้เข้าใจถึงความยากลำบาก ความคับข้องใจ และความไม่สะดวกต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพิ่มเติมในรายละเอียดของการบริหารสถานศึกษาแต่ละด้านว่าการบริหารสถานศึกษาแต่ละด้านมีประโยชน์และปัญหาในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเพิ่มเติมต่อไป

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาในแต่ละกลุ่มว่าให้ผลสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร มีความต้องการเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์ พับบลิชชั่น.
- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2546). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน
เอกชน. ปรินญาณิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสาน
มิตร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม. อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซตการ
พิมพ์.
- _____. (2546). ถาม-ตอบ ปัญหาการเรียนรวม. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าพัสดุ
ภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- เกษม ทองสัมฤทธิ์. (2540). ความต้องการนิเทศงานวิชาการของครูโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็ก
ปกติในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทนันชัย อินทนาชัย. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติในจังหวัด
พิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2545). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ธรณิศวรรี จิตขวัญ. (2542). ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิยม กริมใจ. (2545). ทักษะของนักศึกษาต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี
โรงเรียน อรรถวิทย์พาณิชย์การ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- บั้งอร ต้นปาน. (2546). เอกสารคำสอนวิชา 2182112 การเรียนร่วมของเด็กพิเศษ. กรุงเทพมหานคร :
ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะวิชาครุศาสตร์ สหวิทยาลัยรัตน โกสินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

- เบญญา ชลธานันท์. (2543). การจัดโปรแกรมการศึกษาเฉพาะคน. เอกสารประกอบการบรรยายในการ
อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วม” 18 - 20 มกราคม
2543. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- _____. (2546). คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท. กรุงเทพมหานคร :
เพทายการพิมพ์.
- ประชุม ผงผ่าน. (2541). เอกสารการสอนชุดวิชา ระเบียบการเรียนการสอน. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : สหมิตรออฟเซต.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2542). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : สุภา.
- พิชัย เสงี่ยมจิตต์. (2542). การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ. อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ภรณ์ กิรีดิบุตร. (2542). การประเมินประสิทธิผลขององค์การ. กรุงเทพมหานคร : O.S. พรินทิง เฮาซ.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2542). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มนัส อัมไพพันธ์. (2541). สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). การประกันคุณภาพทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
_____. (2543). โรงเรียนนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร. (2542). แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพขององค์การ
ในประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษาหน่วยที่ 9-12.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รุ่งนภา บุญกลาง. (2540). กระบวนการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านบึง (สุ
ประชาจูงกลางนุสรณ์) สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- วนิดา การขยัน. (2540). การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วรรณเพ็ญ วงศ์สุคนธ์. (2549). การประเมินโครงการนิเทศ ติดตามผล การบริหารจัดการโรงเรียน
แกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ปีการศึกษา 2549.
สงขลา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2546). คู่มือการวิจัย : กวิจัยเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2547). การเรียนรวม. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมาลา ชโยดม. (2543). ปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการในเขตภาคเหนือตอนล่าง. รายงานการ
วิจัยภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมเดช สีแสง. (2542). คู่มือปฏิบัติราชการและเตรียมสอบผู้บริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุงใหม่.
กรุงเทพมหานคร : เอกสารอัดสำเนา.
- สหภัทร์ เจริญยศ.(2540). ความต้องการ ปัญหา เจตคติของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเรียน
ร่วมในโรงเรียนวัดโพดอย กับโรงเรียนราชวินิต. กรุงเทพมหานคร. (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540 ก). การปฏิรูปศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2540 ข). ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่ม 4. กรุงเทพมหานคร :
คอมปายอิมเมจจิง.
- _____. (2540 ค). เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาคณะกรรมการโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร :
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2541 ก). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร :
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2541 ข). หลักสูตรฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษ พุทธศักราช 2531 (ปรับปรุง พ.ศ. 2541).
กรุงเทพมหานคร : การศาสนา.

- _____ . (2541 ค). ส่วนที่ 3 แนวดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการเรียนร่วมใน. เอกสารประกอบการประชุม หมายเลข 2 แนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการเรียนร่วม. กรุงเทพมหานคร.
- _____ . (2542). **ข้อมูลสารสนเทศ 2542**. กรุงเทพมหานคร : กลุ่มสารสนเทศ กองนโยบายและแผนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- _____ . (2543). **การประกันคุณภาพการศึกษาพิเศษโรงเรียนร่วม ; เล่ม 1 มาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- _____ . (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559)**. กรุงเทพมหานคร : พริกหวาน กราฟฟิค.
- _____ . (2550). **รูปแบบในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ**. กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____ . (2542). **ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร เอกสารทางวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____ . (2550). **การประเมินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจังหวัดนครปฐม**. นครปฐม : ผลงานวิชาการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1.
- _____ . (2548). **"การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา"**. กรุงเทพมหานคร : วารสารกองการศึกษาเพื่อคนพิการ.
- Barry, E. and Francine, J. (1995). http://www.parent_soup.com/edcentral/Vocabulary/bsa070.htm.
- Best, J.W. (1993). **Research in Education**. Boston, M.A. : Allyn and Bacon.
- Chaester I. Bernatd. (1966). **The Function of the Executive**. Cambridge : Harvard University Press.
- Chris Argyris. (1964). **Integration the Individual and the Organization**. New York : John Wiley.
- Danrel Katz and Robert L.Kahn. (1966). **The Social Psychology of Organization**. New York : John Wiley and Sons.
- Friek, Elizageth. (1973). **Adjusting to Integration Some Difficulties Hearing Impaired Children in Public School**.

- Lawless, David J. (1972). **Organizational Behavior: the Psychology of Effective Management**. (2nd ed). Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- March, James G. and Simon, Herbert A. (1958), **Organizations** John Wiley & Sons
- McGlothlin, William H. (1981). **Narcotic addiction and crime**. Criminology.
- Miller, D.P. and Swain, A.D. (1987). **Human error and human reliability**. New York: John Wiley & Sons.
- Mott, J. Drug misuse and crime. (1972). **Collected Studies in Criminological Research 13**. Council of Europe Strasbourg.
- Reid, Ken, David Hopkins and Peter Holly. (1988). **Towards the Effective School**. Oxford : Basic Blackwell ltd.,
- Yamane, Taro. (1967). **Elementary Sampling Theory**. New Jersey: Prentice Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์